

T.C

ASKERİ YARGITAY

Esas No : 1971/457-1972/1

Karar No : 1972/1

İ L Â M

Türk Milleti adına adalet dağıtan As.Yargıtay 2.Dairesi ; Askeri Yargıtayın kuruluşuna dair 127 sayılı K.nun 9 ncu maddesi gereğince:

Başkan : Hakim Alb. : K.Eran
Üye : " " : Süleyman Taşer
Üye : " " : Yaşar Yücedağ
Üye : " " : Yaşar Saraç
Üye : " " : Hakkı Erkan

lerden müteşekkil olarak Ankara'da Askeri Yargıtay Mahkeme salonunda toplandı.

Raportör Hâkim Alb.Hakkı Erkan dinlendi.

ASKERİ YARGITAY KARARI : Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı As.Savcılığının 29.6.1971 gün ve 1971-60-47 sayılı iddianamesinde:

Öğrenci haklarının ve Üniversite sorunlarının çözülmesi gayesine matuf olarak 27 mayıs devrimlerinden önce başlayan öğrenci hareketleri ile gereği gibi ilgilenilmemesi neticesi;Marksist ve Leninistlerle politika çıkarıcılarının birleşmesine,kendilerini ilerici olarak vasıflandıran bu komünist grubunun, Maks ve Lenin devrimciliğinin rehberliğini yaparak Devletin müesses nizamına karşı amansız tahrip hareketlerine girişmelerine müsait ortam hazırlanmasına sebebiyet verildiğine;öteden beri Üniversite öğrencilerinin bir takım ilişkilerini düzenlemek ve işlemlerini yürütmek üzere kurulmuş olan öğrenci derneklerine ilâveten evvela Siyasal Bilgiler Fakültesinde Fikir kulübü,daha sonra fikir kulüpleri Federasyonu,Ekim 1969 yılında da Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu kurularak bunlara sosyalist işçi ve köylülerin teşkil ettikleri derneklerin de ilâvesi ile faaliyet alanları genişletilip bilimsel sosyalizm adı altında Marks,Engels,Lenin,Mao Che Gouvera ve Gastro gibi belli başlı komünist liderleri örnek gösterilerek marksizmin ana prensipleri olarak memleket çapında yayılması ve benimsenmesi maksadına matuf faaliyetlerin yoğunlaştırıldığına teorik safhanın tamamlandığı kanaatine varılarak eyleme geçme zamanı geldiği inancı ile hedefe ulaşmak için yürüyüşler,boykotlar,işgaller,tahripler,sağ-sol çatışmaları,işçi mitinglerini teşvik ve gayeye yöneltme,silâh kullanma,molotof koktyli,dinamit ve bomba patlatma olayları tertip edildiğine;gene ikinci merhalede eğitim ve para noksanlarının telâfisi için Filistin O.D.T.Ü. nin geniş arazisinde silâh eğitimi yaptıklarına,soygunlara,ve fidye karşılığında adam kaçırmalara tevessül edildiğine ve nihayet şehirlerde başlatılan eylemler kırlara intikal ettirilerek kırdan şehire bir idare sistemi kurulduğuna genel olarak değinildikten sonra sanıkların ayrı ayrı fiilleri gösterilmiş bu cümleden olarak :

1-Yusuf Arslan,Deniz Gezmiş ve Hüseyin İnan'ın Kavaklıdere'deki Polis kulübesini kurşunladıkları,Türkiye İş Bankası Emek Şubesini soydukları,O.D.T.Ü. Atölyeler Müdürünü bağlayıp arabasını zorla aldıkları,Amerikan Çavuşu Finley ve diğer dört Amerikalı çavuşu kaçırdıkları,Sevim Onursal'ın evinde resmi görevlilerin bağlanması ve polislerin yaralanması ile tabancasının alınması olaylarına katıldıkları,Deniz GEZMİŞ'in ayrıca şarkışlarda kendilerine mani olmak isteyen zabıta kuvvetleri ile müsademe ettiği,Astsb.İbrahim Fırınca'nın eşini yaraladığı,arabası ile birlikte Astsb.ın kaçıırıpXX GEMEREK'e kadar götürdüğü orada ve yollarda zabıta kuvvetleri ile silâhlı çatışmada bulunduğu;

2-Mete ERTEKİN'in dört Amerikalı çavuşun kaçıırılması olayına katıldığı ve aynı gün polisçe takip olunarak silâhı ile birlikte yakalandığı;

./..

3-Necmettin BACA'nın Sevim ONURSAL'ın evinde bulunup icra Memuru ve beş kişinin bağlanmasına katıldığı;

4-İrfan UÇAR'ın Türkiye İş Bankası Emek Şubesinin soygunu, Sevim ONURSAL'ın evinde yetkili memur ve arkadaşlarının bağlanması olayına adı karıştığı gibi, kendisini yakalayan jandarmanın elinden kaçarak Hülagu Can adındaki şahsın Apartmanındaki Dairesini kiralayıp şebeke karargahı olarak kullanılmasını sağladığı;

5-Kor KOÇALAK'ın Türkiye İş Bankası Emek Şubesi soygununu müteakip, soyguncuların saklanması için Sevim ONURSAL'ın evini temin ettiği, söz konusu evde buldukları sırada icra memuru ve yanındakilerin eve gelmelerini takiben polis memurunun telefonla yardımcı istemek niyetinde olduğunu anlaması üzerine zor kullanarak ve darpta bulunarak tabancasının alınması, altı kişinin silâh tehdidi ile bağlanması olayına katıldığı;

6-Recep SAKIN'ın öğrenci hareketlerinin bir çoklarına iştirak ettiği gibi Amerikan Çavuşu Finley'in kaçırılması olayına katıldığı, bilahere arkadaşlarına iltihak ettiği;

7-Mustafa YALÇINER'in şehir gerillası faaliyetlerine eylemci olarak katıldığına dair delil elde edilmemekle beraber, Türk Halk Kurtuluş Ordusu Örgütüne mensup olup kır gerillacılığı faaliyetlerinde bulunduğu, Elbitan Akçadağ arasındaki karargahın kurucularından olduğu, Dağ karargahına gelen örgüt üyelerine kılavuzluk yaparak çeşitli şehirlerden toplanmalarına yardımcı olduğu, gerilla hareketlerini ceride halinde not ettiği;

8-Mehmet NAKİPOĞLU'nun Ekim 1970 de bir kaç arkadaşı ile karsa giderek Türk Halk Kurtuluş Ordusunun örgütlendiğini Metin YILDIRIMTÜRK'e söylediği, Ankara'da her hangi bir eyleme katıldığı tesbit edilmemekle beraber, silâhlanarak kır gerillası örgütüne iştirak üzere yola çıktığında yakalandığı;

9-Metin YILDIRIMTÜRK'ün, Dev-Genç üyesi olup Nurhak dağlarındaki faaliyete silâhlı olarak katıldığı;

10-Atilla KESKİN'in Filistin'deki Elfetih Gerilla Örgütüne katıldığı, dönüşte Diyarbakır'da yakalanarak tutuklandığı, tahliyesini müteakip Ankaraya gelerek Mustafa YALÇINER-Kadir MANGA, Ahmet ERDOĞAN adlı kimselerle Akçadağdaki teşkilatı şekillendirdiği, Dağ Karargahında üç aydan fazla eğitim gördüğü, Cihan Alptekin isimdeki arkadaşını teşkilatlarına katmak düşüncesi ile İstanbul'a gittiği ve Haziran ortasında yakalandığı,

11-Ahmet ERDOĞAN'ın öğrenci hareketlerinin başından itibaren aktif rol oynadığı, Nurhak dağlarındaki karargahın kurucularından olup silâhlı eyleme geçtiği;

12-Ercan ÖZTÜRK'ün Milletler arası muhaberelele fikir yönünden örgütlenmeye katkıda bulunduğu, kır gerillası karargahına katılarak silâhlı mücadeleye karar verildiği;

3. Sayfa

13-Osman ARKIŞ'ın Türk Halk Kurtuluş Ordusu adına Akçadağ yörelerinde örgütlenen Dev-Genç üyeleri arasına katıldığı, silâhlı faaliyete geçtiği,

14-Metin GÜNGÖRMÜŞ ve Samih ORCAN'ın dağdaki karargaha katılarak silâhlandıkları ve faaliyete geçtikleri;

15-Mehmet ASAL'ın dağ karargahına hareket ederek, silâhlı faaliyete geçtiği,

16-Mustafa ÇUBUK'un yabancıların dağdaki mağaralara yerleşmelerine yardımcı olup, aralarına katılarak silâhlı faaliyete geçtiği,

17-Hacı TONAK'ın mahalli halktan olup sanıkların arasına katıldığı, Radyolingi basarak bekçiden silâh ve mermileri geri alanlar arasında bulunduğu,

18-Hüseyin CEMAL ÖZDOĞAN'ın mahalli halden olup örgüte katıldığı,

19-Sevim ONURSAL'ı soyguncuların evinde barınmalarına rıza gösterdiği,

20-İbrahim Seven'in Elfetih gerillacılarına katıldığı, sosyalist gazetenin Ankara bürosunda çalıştığı, Sevim Onursal'ın evindeki şahıslar arasında bulunduğu,

iddiaları ile sanıklardan İbrahim SEVEN ve Necmettin BACA haklarında T.C.K. nun 146/3, 31, 33, 173/3, diğer sanıkların haklarında ise T.C.K. nun 146/1 maddesi gereğince tecziyeleri talebi ile kamu davası açıldığı,

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığının 8.9.1971 gün ve 971/146-114 sayılı iddianamesinde de, 31 mayıs 1971 günü gölbaşı inekli köyü yakınında bazı kişilerle jandarmalar arasında vukubulan müsademe neticesinde ölen Sinan CEMGİL, Kadir MANGA ve Alpaslan ÖZDOĞAN isimli şahısların arasında bulunup kaçmayı başaran Sanık Cengiz BALTACI'nın arkadaşları ile beraber Türk Halk Kurtuluş Ordusu adı altında gizli bir teşkilât kurduğu ve dağ karargahını teşkil edenlerden olduğu Kars'ta Dev-Genç toplantıları tertip ~~XXXXXX~~ edip bölücü ve sınıf mücadelesine teşvik edici konuşmalar yapıp beyannameler dağıttığı iddiası ile Sanık hakkında T.C.K. nun 146/1 maddesine göre tecziye talebi ile kamu davası açıldığı,

Yapılan mahkemelerin sonunda: sanıkların emperyalizm, işbirlikçi sermaye ve feodal kalıntılar olmak üzere gayri milli olarak kabul edilen bu üç sınıf dışında kalan halkın silâh zoru ile iktidare gelmesini teminden ibaret olan Milli Demokratik Devrim'in tahakkuku için Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu adında gizli bir örgüt kurarak, örgütün, gerek genel olarak yayınladıkları gerekse olaylar sebebi ile özel olarak yayınladıkları bildirilerin muhtevassından ve silâhli eylemlerinin sureti cereyanında anlaşıldığı üzere, Lenin'in iki aşaması sistemini kabul edip, gayelerine ulaşmak için faaliyete geçtikleri, bu mayanda büyük şehirlerde şehir gerillası olarak silâhli saldırı, soygun, adam kaçırma, fidye alma, çeşitli yerleri bombalama, dinamitleme ve bu suretle Anarşist ortam yaratma gibi eylemlere tevessül edip, Garlos marighalla'nın şehir gerillası isimli kitabında topladığı prensipleri aynen uyguladıkları, sanıkların sabit görülen ve bu maksat altında işledikleri fiiller tüm olarak mütalea edildiğinde, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının tamamını veya bir kısmını, tağyir, ve tebdil veya ilgaya ve bu kanun ile teşekkül etmiş olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin iskata veya vazifesini yapmaktan men'e müteveccih olduğu, bu itibarla fiilleri T.C.K. nun 146. maddesine uygun bulunduğu vicdani kanaati ile sanıklardan Deniz GEZMİŞ, Yusuf ARSLAN, Hüseyin İNAN, Atilla KESKİN, Ahmet ERDOĞAN, Metin YILDIRIMTÜRK, Recep SAKIN, Mehmet ASAL, Osman ARKIŞ, Ercan ÖZTÜRK, Semih ORCAN, Naci TONAK, Metin GÜNGÖRMÜŞ, Cengiz BALTACI, Mustafa YALÇINER, Mehmet NAKİPOĞLU, Mustafa ÇUBUK ve Mete ERTEKİN'in T.C.K. nun 146/1. maddesine tevfi kan ölüm/cezası ile tecziyelerine tahfife mahal olmadığına ve tutukluluk hallerinin devamlarına,

Sanıklardan İrfan UÇAR'ın T.C.K. nun 146/3 maddesi uyarınca takdiren beş sene müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, aynı kanununun 173/3. maddesine tevfi kan bir sene sekiz ay müddetle Sinop'ta genel güvenlik gözetimi altında bulundurulmasına, kamu haklarından sürekli olarak yasaklanmasına tahfife mahal olmadığına ve tutuklanmasına,

Sükrü Kor KOÇALAK'ın T.C.K. nun 146/3. maddesi uyarınca tahdiren beş sene müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, aynı kanununun 173/3. maddesine tevfi kan bir sene sekiz ay müddetle Amasya'da genel güvenlik gözetimi altında bulundurulmasına, kamu haklarından sürekli olarak yasaklanmasına tahfife mahal olmadığına ve tutukluluk halinin devamına,

Sevim ONURSAL'ın T.C.K. nun 146/3. maddesi uyarınca beş sene müddetle ağır hapis cezası ile cezalandırılmasına, aynı kanununun 173/3. maddesine göre, bir sene sekiz ay müddetle Kırşehir'de genel Güvenlik gözetimi altında bulundurulmasına, kamu haklarından sürekli olarak yasaklanmasına, tahfife mahal olmadığına, ve tutukluluk halinin devamına,

Diğer sanıklardan Necmettin BACA, İbrahim SEVEN ve Hüseyin CEMAL ÖZDOĞAN'ın delil yetersizliği nedeni ile beratlarına, karar verildiği, iş bu karara karşı,

1-Sanıklardan Mehmet Asıl ve Semih ORCAN vekili Av.Niyazi Ağırnaslı,

a) Karar yerinde sanıkların kır gerillası harekâtına katıldıklarına işaret edilip hangi eylemlere katıldıklarının gösterilmemesi,

b) Fiilin T.C. Anayasasının tebdil, tağyir ve ilgasına T.B.M.M.nini iskata veya görevini yapmaktan alıkoymaya yönelik bir davranış olmayıp, Anayasaya saygı yürüyüşleri düzenlediklerine göre hedeflerinin Türkiyenin bağımsızlığı olduğunun nazara alınmaması,

c) T.C.K.nun 146.maddesine yönelik bir hareketin mevcudiyeti kabul olursa dahi, icra başlangıcı sayılabilecek bir eylemin bulunmadığının düşünülmemesi ve elverişli vasıtaların mevcut olup olmadığının araştırılmaması, mevcut değilse sanıklara T.C.K.nun 168.maddesinin uygulanmasının gerektiğinin düşünülmemesi,

2-Sanıklardan İrfan Uçar Vekili Av.Halit ÇELENK ve Niyazi AĞIRNASLI müş-
tereken;

a) Bu gibi ahvalde adli tıp meclisinin mütaleasının alınması gerektiği halde adli tıp meclisi fizik şubesinin iki mütahassısı tarafından tanzim edilen ve kira sözleşmesindeki imzanın İ.UÇAR'ın elinden çıktığına ilişkin kifayetsiz raporun hükme esas alınması;

b) Sanıklardan Yusuf Arslan ve Sinan CEMGİL'in amaç apartmanındaki dairenin kendileri tarafından kiralandığına ilişkin samimi beyanları karşısında, Daire sahibi Hülagü CAN ile Hidayi Erdoğan'ın birbirlerine mübayil ifadelerinin kabul edilmesi,

c) İrfan UÇAR'ın diğer sanıkların müşterek eylemlerine katılmadığı sübut bulunduğu göre mantık kurallarına aykırı olarak sadece amaç apartmanındaki daireyi kiralamak suretiyle onların fiillerine fer'an iştirak ettiğinin kabulü,

3-Sanık Mete ERTEKİN'in hiç bir örgüte ve hiç bir olaya karışmadığı, 4 Amerikalının kaçırılması olayına bir tesadüf eseri karıştığı nazara alınmadan mahkumiyet kararı verilmesi;

- 5. Sayfa -

Sanık Mete ERTEKİN vekili Av.Leman YETKİN ise 14.12.1971 tarihli temyiz lâyihasında özet olarak:

Müvekkilim dört Amerikalının kaçırılması olayına iştirak etmesi ve öğrenci hareketlerine katılan kimselerle arkadaşlığı ve hakların varlığına inancı sebebiyle idam cezası ile cezalandırılmış isede; sanığın okuldan tanıdığı kimselerin bazı olaylara iştirak etmesi, kendisinin de aynı olaylara katılmasına bir karine teşkil etmeyeceği gibi, bu hususta dosyada delilde bulunmadığı, sosyal dergide çalışması, Marksist ve Leninist düşüncede olacağına karine teşkil etmeyeceği, Sanık dört Amerikalının kaçırılmasına katılmış isede; silâhlı olmaması fiili sadece boş arabayı kullanmaktan ibaret bulunması muvacehesinde; asli fail olamayacağı, ancak feran zimmet hal olabileceği, bu suretle fiilin 146/3.maddesine uygun halde 146/1.maddesine tevfi kan ölüm cezası tayin edilmesi;

4-Sanıklardan Sevim ONURSAL ve Kor KOÇALAK vekili Av.Saffet Nezihi BÖLÜK-
BAŞI:

a) Her iki sanığında banka soygunu yapan diğer sanıklarla soygundan evvel bir anlaşmaları olmadığı anlaşılması karşısında fiilin T.C.K.nun 296.maddesine uyduğu düşünülmeden, T.C.K.nun 146/3. maddesine göre ceza tayini;

./..

b)Sevim ONURSAL'ın evindeki,görevlilerin bağlanması olayına karışan şahısların teşhisinde,olay yerinde bulunmadıkları anlaşılması neticesi haklarında berat kararı verilen sanıkların bile olay yerinde mevcut olduğu hususunda teşhis ve beyanda bulunmaları haliyle,hükme mesnet teşkil edilecek nitelikte olmayan bazı şahitlerin ifadelerine itibar edilerek sanık Kor KOÇALAK'ın Sevim ONURSAL'ın evinde ceryan eden bağlama olayınada iştirak ettiğinin kabulü;

5-Deniz GEZMİŞ,Yusuf ARSLAN,Hüseyin İNAN,Recep SAKIN,Mustafa YALÇINER, Metin YILDIRIMTÜRK,Mehmet NAKİPOĞLU,Atilla KESKİN,Ercan ÖZTÜRK,Osman ARKIŞ, Metin GÜNGÖRMÜŞ,Semih ORCAN,Mehmet ASAL,Mustafa ÇUBUK,Hacı TONAK,Cengiz BAL-TACI,Ahmet ERDOĞAN ve İrfan UÇAR vekilleri;Av.Halit ÇELENK,Av.Niyazi AĞIRNAS-LI,Av.Kâmil SAVAŞ,Av.Orhan İzzet KÖK,Av.Zeki Oruç EREN,Av.Özden TİMURKAYNAK, Av.Mükerrem ERDOĞAN,Av.Refik ERGÜN,Av.Sadık AVCULAR,Av.Erşen ŞANSAL,Av.Kemal YÜCEL'in müştereken hazırladıkları lâyhada:

A.Usule ilişkin olarak:

a)357 sayılı kanunun 16 ve 40.maddeleri ile 1402 sayılı kanunun 11.maddesinin,Anayasanın 7,8,32,132,143, ve 138. maddeleri ile teminat altına alınan "tabii hakim" ve "Hakim teminatı" kavramlarına aykırı olduğundan bahisle,konunun Anayasa mahkemesine götürülmesine ilişkin taleplerin redolunması,

b)Savcının esas hakkındaki mütalaası ile birlikte verdiği 44 adet yeni belgenin,duruşmada okunup incelenmesi ve bu belgelere karşı ne diyecekleri sanıklardan sorulması,gerekli iken buna riayet edilmeyerek müdafaa hakkının kısıtlanması,

c)Polis kulübesinin kurşunlanması olayında,ateşin öldürmek maksadiylemi,yoksa yaralamak maksadiylemi yapıldığının tesbit bakımından olay yerinde temsili bir keşif yapılmaması,

d)Amaç apartmanındaki daireyi kiraladığı idia ve kabul edilen sanık İrfan Uçar hakkındaki bilirkişi raporu kifayetsiz olduğu,bu konuda adli tıp meclisinin mütalaası alınması gerektiği halde,kifayetsiz bu raporda iktifa olunması,

e)İrfan Uçar'a yapılan işkencenin tesbiti yönünden tahkiki istenen hususların tahkik edilmemesi,

- 6. Sayfa -

f)İkili anlaşmaların cdp edilerek incelenmemesi,

g)Cengiz Baltacı hakkındaki dava dosyasının hüküm safhasında birleştirilmesi ve diğer sanıklar hakkındaki delillerin adı geçen sanık hakkındaki hükme de mesnet gösterilmesi;

B.Esasla ilgili olarak:

a)Türkiye'deki siyasî ve ekonomik ortamın gelişimi ve suçun işlendiği sıralardaki durumun diğer bir deyimle sanıkları,ismad olunan suç işlemeye iten sebeplerin nazara alınmaması,

b)Saik gibi gaye de kast sayılmayacağına nazaran,sanıkların işledikleri banka soygunu,adam kaçırılması gibi fiillerine uyan kanun maddesine göre teczîyeleri gerekirken,sanıklarda T.C.K.nun 146.maddesinde aranan(kast)olmadığı halde,anılan maddeye göre ceza verilmesi,

c)T.C.K.nun,tesebbüsün anlamı açısından değil,koyduğu müeyyide açısından genel prensiplerden ayrılmış olduğu,uygulama ve doktrinindeki görüş aynı olduğu halde,buradaki tesebbüsün teşebbüs öncesi hareketleri de kapsadığının kabulü,

d)T.C.K.nun 146.maddesinin tekevvünü için,neticeyi doğurmaya müsait bir hareketin (icra başlangıcı) mevcudiyeti şart olmasına nazaran,dava konusu eylemlerde bu nitelik bulunmadığı halde,sözü edilen maddeye göre ceza tayini,

e)Kullanılan vasıtaların neticeyi husule getirmeye müsait olmadığına düşünülmemesi,

f)Sanıkların fiillerinin,T.C.K.nun 168.maddesinde yazılı çete teşkil etmek suçuna uygun olduğunun teammül edilmemesi,

g)Sanık Cengiz Baltacı hakkında kâfi delil bulunmadığı halde,mahkûm edilmesi,

j)Sanıklar hakkında T.C.K.nun 59. maddesinin uygulanmasının inandırıcı gerekçeye dayanmamasının usul ve kanuna aykırı bulunduğundan bahisle hükmün bozulması isteğiyle süresinde temyiz isteminde buldukları;

Yapılan duruşmada:Sanıklar vekillerinden Avukat Halit Çelenk,diğer on arkadaşları ile beraber hazırladıkları müşterek temyiz lâyhâsındaki bozma sebeplerini tekrar ile ilâveten ;357 sayılı kanunun,16. ve 40. maddeleri ile 1402 sayılı kanunun 11. maddesinin Anayasanın 7.,8.,32.,132.,138. ve 138. maddelerine aykırı olduğundan,meselenin Anayasa Mahkemesi'ne götürülmesine ilişkin talepleri,ciddî bulunmaması nedeniyle reddolunmuş ise de;bir siyasî parti tarafından bu konu ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesi'nde dava açılmış bulunduğu,raportörün de talepleri yerinde görür şeklinde mütalâa beyan ettiğinin öğrenildiğiniAnayasa Mahkemesi'nin kararlarının kesin hükme tesir etmediği ve davanın önemi nazara alınarak bunun ön mesele olarak kabul edilmesini;kanundan daha üstün bir niteliği olan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilmiş bulunan İnsan Hakları ve Ana Hürriyetleri Korumaya dair sözleşmenin,hak ve hürriyetlerin (siyasî veya diğer kanaatler) hususunda bir tefrik yapılmaksızın korunması ilkesine riayet edilmediğini;

Avukat Erşen Sansal ise;bazı sanıklara ait davalar Ankara ve Kayseri Ağır Ceza Mahkemelerinde görülmekte iken sıkıyönetimin ilânından sonra davaların bir görevsizlik kararı ile sıkıyönetim mahkemesine gönderilmiş bulunduğunu; C.M.U.K.na göre görevsizlik kararları itirazı kabil kararlardan olup,tefhim veya tebliğ edilme mecburiyeti olduğu,bu lazimeye riayet edilmediğine göre davaların halen/Ağır Ceza Mahkemelerinde derdesti rüyet sayılacağı,aynı fiilden ikinci bir dava açılması mümkün olamayacağından bu ikinci davanın yok hükmünde bulunduğunu;

Sanık Mete ERTEKİN vekili Avukat Leman YETKİN de temyiz lâyhâsındaki taleplerini tekrar ile ilâveten,Mete ERTEKİN hakkında,Amerikalı Finley'in kaçırılması olayına katıldığından dolayı da dava açıldığını,dosyayı tetkik ettiğinde sanığın bu suçtan dolayı sorgusunun dahi yapılmadığını,usul kanunlarına göre yüklenilen suztan dolayı sorgu yapılmadan,bu suçla ilgili şahitlerin beyanlarına ne diyeceği sanıktan sorulmadan karar verilmesi mümkün olmadığı,bu nedenlerdirki kararın bu yönden de hatalı bulunduğunu;

Sanık Mehmet ASAL Vekili Avukat Cahit ASAL ise; fiillerde T.C.K. nun 146. maddesinin unsurları bulunmadığı gibi,teşebbüsün şartları da mevcut olmadığı;bu itibarla objektif olarak kanunun sarih surette suç saydığı tek tek eylemler cezalandırılıp,içtima hükümlerinin tatbiki gerektiği;eyleme uyan maddenin uygulanmasını âmir kanunîlik prensibinden hareket edilecek olursa,hiçbir eylemi olmayan Mehmet ASAL hakkında beraet kararı verilmesi gerekeceği;aksi kabul olsa bile,tebliğnamede işaret olunduğu gibi,T.C.K.nun 65. madde dışında fer'i şeriklik bahis konusu edileceği,hüküm bu yönden hatalı olduğu gibi;kararda,sanıkları eylemlere itici haklı sebepler kabul edildiği halde takdiri veya kanunî hiçbir tahfif sebebi kabul edilmemesi hatalı olduğunu;

Müşterek temyiz sebeplerine ilâveten Cengiz BALTAÇI vekili Avukat Kemâl YÜCE;samimi olduklarında şüphe olmayan sanıklar,beyanlarında aralarında bulunan bir şahsın balta taşınması sebeble kendisini(Baltacı)diye adlandırdıklarını,Cengiz BALTAÇI'nın bu şahıs olmadığını beyan ettiklerine göre sanığın,örgüte dahil olmadığı ve radyolingi basanlar arasında bulunmadığının kabulü gerektiği halde aksi şekilde karara varılmasının hatalı olduğunu;

Müşterek temyiz lâyhasına ilâveten sanık Mustafa ÇUBUK vekili Avukat Sanlı ASLANTÜRK ise; sanık Mustafa ÇUBUK'un T.H.K.O.na üye olarak kabul edildiği bile şüpheli olduğunu; hernekadar sanık (Devrimci olduğunu, Amerikan emperyalizmine, ağalara ve tefecilere karşı olduğunu) beyan etmiş isede; Anayasamızın da karşı olduğu bu hususlara karşı olduğunu ifade etmek Anayasayı tebdil taşıyır veya ilga sayılamıyacağını, sanığın mağarada bulunduğu sürece kendisine silâh verilmediği ve birkaç gün sonra sağlık durumu sebebiyle arkadaşlarını terkettiği nazara alınmadan mahkûmiyet kararı verilmesinin kanuna aykırı olduğunu;

Avukat Asım RUACAN ise sanık Sevim ONURSAL ve Kor KOÇALAK vekili Avukat gafer Nezihi BÖLÜKBAŞI'na izafeten dosyada mevcut temyiz lâyhesindeki bozma sebeplerini tekrar ile neticeten sanıklar hakkında suç vasfının tayininde hataya düşüldüğünü iddia ve beyan ettikleri anlaşılmalıdır;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

1.USULE İLİŞKİN TEMYİZ SEBEPLERİ:

A-Anayasamızın 32. maddesi aynen: "Hiçkimse , tabii hâkiminden başka bir merci önüne çıkarılamaz.

Bir kimseyi tabii hâkiminden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz. ' hükmünü ihtiva etmektedir.

- 8. Sayfa -

Maddenin gerekçesi: "Herkesin, kanunun genel olarak koyduğu görev ve yetki esaslarıyla belli olan hâkim tarafından muhakeme edilmesi, şahıs güvenliğinin baş şartıdır. Kişilerin Kanuni (yani tabii) hâkiminden başka mercilerce muhakeme edilmesi bu alanda özel muameleye tâbi tutulması, hukuk devletinin asla kabul edemeyeceği bir tutum teşkil eder." Şeklindedir.

Gerek Anayasamızın anılan maddesinin açık ve mutlak ifadesi, gerekse gerekçesindeki, hükmü vuzuha kavuşturan düşünce ile kesinlikle anlaşıldığı üzere; hukuk devleti anlayışı ile bağdaşması mümkün olmayan; bir kimsenin, Kanunun, suçtan evvel gösterdiği hâkim veya mahkeme önüne çıkarılması anlamına taşıyan (tabii Hâkim" inden başka bir hâkim huzuruna çıkarılması ile; suç işledikten ve bilhassa suçluları belli olduktan sonra, bu suç ve suçluları muhakeme etmek maksadı ile kurulan mahkemeyi ifade eden (olağanüstü mahkeme) kurulmasının kesin olarak yasaklandığı bir gerçektir.

Anayasamızın 138.maddesinin 3. fıkrası : (Askeri Mahkemelerin, savaş veya Sıkıyönetim hallerinde hangi suçlar ve hangi kişiler bakımından yetkili olduğu kanunla gösterilir;)

Mülga 3832 sayılı K.nun 8. ve 1402 sayılı K.nun 13. maddesi ise: (Sıkıyönetimin ilânına sebep olan suçları, sıkıyönetim ilânından evvel işlemiş olanlarla, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla irtibatı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır.) hükümlerini ihtiva etmektedirler.

Anayasamızın 124. maddesi hangi hallerde sıkıyönetimin ilân edileceğini göstermiş olduğu cihetle, sıkıyönetimin ilânını gerektiren suçlar da belirlenmiş bulunmaktadır.

Bu hükümlerden anlaşıldığı üzere: Sıkıyönetimin ilânı halinde, Anayasanın 138. maddesinde işaret olunan; (Askeri kişilerin askeri olan suçları ile asker kişiler aleyhine veya askeri mahallerde yahut askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davaların) dışında askeri mahkemelerin bazı suçlara bakacağı Anayasamız tarafından kabul edilmiş ve bu askeri mahkemelerin görev ve yetkililerinin kanunla tesbit olunacağı öngörülmüştür.

Gerek mülga 3832 sayılı kanunun 8., gerekse 1402 sayılı kanunun 13. maddesinde, sıkıyönetimin ilanını gerektiren suçların, bu mahkemelerce bakılacağı kabul olunması muvacehesinde; sıkıyönetim mahkemelerinin hangi hallerde ve hangi suçlara bakacakları bilinen bir keyfiyettir.

Hernekadar inceleme konusu olan davaya bakan Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 numaralı Askeri Mahkemesi, suçlar işlendikten sonra kurulmuş ise de; sıkıyönetimin ne zaman ve nerede ilân edileceğinin daha evvelden kestirilmesi mümkün olamaması muvacehesinde, bütün yurttan evvelden bu maksatla işlemez bir durumda mahkeme kurulmasının çok pahalıya mal olacak adaletin tecellisi gibi tecviz edilmeyen ve gerçeklere uygun düşmeyen bir duruma sebebiyet vereceği de nazara alındığında; yukarıda açıklanan kanuni nedenler muvacehesinde görevleri daha evvelce kanunen saptanmış bulunması bakımından, tabii hâkim ilkesinin özüne aykırılık teşkil etmeyeceği gibi; sıkıyönetimin ilânını gerektiren suçların mahkemesi, daha evvelce kanunla gösterilmiş olması bakımından da, suç ve suçluları belli olduktan sonra kurulmuş bir mahkeme hüviyetini taşımadığından hüküm mahkemesini (olağanüstü mahkeme) olarak kabul mümkün değildir.

B-Anayasanın 132. maddesinin "Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasa, kanuna, hukuka ve vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz..." şeklindeki hükmü ile mahkemelerin bağımsızlığı ilkesinin;

133. maddesinin: "Hâkimler azlolunamazlar. Kendileri istemedikçe, Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamaz; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa, aylıklarından yoksun kılınamaz." şeklindeki hükmü ile de hâkim teminatı ilkesinin mana ve şümülü açıklanmıştır.

Gene Anayasamızın 138. maddesinin son fıkrasında da; "Askerî Yargı organlarının kuruluşu, işleyişi, askerî hâkimlerin özlük işleri, mahkemelerin bağımsızlığı, hâkimlik teminatı ve askerlik hizmetlerini gereklerine göre kanunla düzenlenir." şeklindeki hükmü ile de; askerî hâkimlerin teminatları ve askerî mahkemelerin bağımsızlıklarının askerlik hizmetlerinin gereklerine göre özel bir kanunla düzenleneceği kabul edilmiştir. Burada bu ilkelerin askerlik hizmetinin gerekleri de gözönünde bulundurulması esasa esas olarak benimsenmiştir. Örneğin; Anayasa, hâkimlerin yaş haddini 65 yaş olarak tesbit etmiş olmasına rağmen askerî hâkimlerin, subaylar misallu yaş haddine tâbi tutulmaları gibi.

Ne 357 sayılı kanunda, ne de başka kanunlarda askerî mahkemelerin, Anayasanın kabul ettiği anlama aykırı bir şekilde bağımsızlıklarında şüphe ve tereddüte mahal verecek nitelikte bir hükme tesadüf etmek mümkün değildir.

Diğer taraftan askerî hâkimlerin teminatları Anayasanın tayir ve tespit etmiş bulunduğu hâkim teminatı ilkesine uygun olarak 357 sayılı kanunun mahsus maddelerinde teminat altına alınmış bulunmaktadır. Örneğin; özel maddesinde tespit olunan hizmet ve görev süresi bitmeden başka bir görev ve mahalle tayin edilememeleri, görevli buldukları mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle maaşlarından yoksun kılınamayacakları gibi.

Bu kanunî nedenler muvacehesinde; askerî hâkimlerin tayinlerinin şu veya bu makam yahut şahıs tarafından yapılması, bunların tasarruflarında diledikleri şekilde hareket etmek yetkileri bulunmadığı, kanunda gösterilen teminatla ilgili hükümlere uyma mecburiyetleri olduğu cihetle bu tasarruf, hâkimlik teminatı ilkesine aykırı olmaktan ziyade işin özüne etkisi olmayan şekli bir keyfiyettir.

Nitekim, hâkimlerin özlük hakları hakkında karar vermek maksadiyle Yüksek Hâkimler Kurulunun kurulmasını öngören aynı Anayasanın, hiçbir mani yok iken Askerî Hâkimler için buna benzer bir kuruluşa lüzum ve zaruret mülâhaza etmesi, aynı düşünüşü teyit eder.

Hüküm mahkemesine tayinleri yapılan hâkimlerin, tayin kararnamelerinde eski görevleri ile ilişkilerinin baki kalmak kaydının bulunması; yolluk almalarını temin maksadına matuf olarak tamamen özlük hâkları ile ilgili olup, görev bitiminde daha kötü yerlere tayin edilme gibi tedirgin edici ihtimalleri bertaraf eder niteliği ile teminatın bir ifadesidir.

- 10. Sayfa -

357 sayılı kanunun 40. maddesinde açıklandığı gibi; geçici yetki, maddede sayılan zaruretlere karşısında bir askeri hakimın muvakkaten başka bir göreve verilmesi gibi tamamen Milli Savunma Bakanının yetkisine giren bir tasarruftan ibarettir. Askeri Hakimlerin Sıkıyönetim Mahkemelerine atanmalarının üçlü bir kararname ile yapılmış olması; görevin, mahiyet itibariyle geçici yetki ile ilgili ve münasebeti bulunmaması muvacehesinde hakimlik teminatı ile ilgili olarak temyiz konusu yapılan bu cihetin dava konusu ile bir münasebeti bulunmadığı aşikardır.

Bu hukuki nedenler muvacehesinde; hüküm mahkemesinin, sanıklar vekillerinin Anayasaya aykırılık idiaları ciddi olmadığından, meselenin Anayasa Mahkemesine götürülmesi talebinin reddine ilişkin kararında bir yanılma müşahede edilmemiştir.

Sanıklar vekillerince duruşmada; bir siyasi parti tarafından, bu konuda Anayasa Mahkemesinde dava açıldığından bunun ön mesele olarak kabul edilmesi istenilmiş isede; Yargıtayda hükmün muhakemesi yapıldığı, bu itibarla Anayasaya aykırılık konusunda mahkemenin, bu husustaki talebin ciddi olup olmadığına ilişkin kanaatinin kontrolü mümkün olduğu; hernekadar Anayasanın 151. maddesi, Anayasa Mahkemesinin kararına kadar davanın geri bırakılacağına amir isede; bunun ancak, bu husustaki talep mahkemece ciddi görülüp, konunun halli için Anayasa Mahkemesine müracaat etmesi haline münhasır olduğu; Anayasa Mahkemesinde dava açmaya yetkili bir makamın dava açmış olması, mahkeme talebi ciddi görmedikçe davanın geri bırakılmasına sebep teşkil etmeyeceği; yukarıda açıklandığı gibi mahkemenin, talebi ciddi görmediğine ilişkin kararında bir yanılma müşahede edilmemekle, bu cihetin ön mesele olarak kabulüne ilişkin talep yerinde görülmemiştir.

C-Her olayla ilgili olarak, olay mahallerinde keşif yapılmasına zaruret ve mecburiyet bulunmadığı; olayın açıklanmasına zaruret duyulduğu ve fayda umulduğu hallerde mahkemelerce Re'sen yahutta tarafların talepleri üzerine bu yola müracaat olunabileceği; sanıklardan bazılarının polis kulübesinin kurşunlanması olayı üzerine, ilgili sanıklar hakkında kasten adam öldürmeye tam teşebbüs iddiasıyla açılmış bir dava bulunmadığı, dava konusu olaylar tek tek ve şahsına münhasır olarak değil de tüm olarak değerlendirilip, o şekilde hükme varıldığı; bu itibarla keşif yapılmasına sebep olarak gösterilen sanıkların, polisleri öldürmek maksadiyle mi? Korkutmak maksadiyle mi? ateş etmiş olduklarının tesbitinde, davanın mahiyeti ve fiillere verilen hukuki vasıf itibariyle bir fayda mülâhaza edilmeyeceği cihetle; bu maksatla olay yerinde keşif yapılmasında usule aykırı bir yön olmadığı izahından varestedir.

D-353 sayılı kanunun 137. maddesi, bakılmakta olan birden fazla dava arasında bağıllık görüldüğü takdirde, birlikte bakılmak ve hükmolünmek üzere davaların birleştirilmesine cevaz vermektedir. Anılan madde birleştirme için bir zaman taşın etmediğine nazaran, hüküm verilinceye kadar davaların birleştirilmesinde kanuni bir sakınca düşünülemez.

?/..

Cengiz BALTACI hakkındaki dava ile diğer sanıklar hakkındaki dava arasında 353 sayılı kanunun 18. maddesindeki anlamda bir irtibat bulunduğundan her iki davanın birleştirilmesi usul hükümlerine uygundur. Muhakkak ki birleştirilen davalarda, dava dosyalarından birinde diğer dava sanıkları hakkında kul lanılması/muhtemel bir delil mevcut ise bundan haberi olmayan sanığın haberler edilmesi, bu delil hakkında müdafaa imkanının tanınması müdafaa hakkının en tabii bir neticesidir. Ancak tetkik konusu olan davada, her iki dava dosyası ile ilgili deliller toplandıktan sonra birleştirme kararı verilmiş olması bir dosyada mevcut delilin diğer sanık hakkındaki hükme esas alınması gibi bir durum mevcut bulunmadığı cihetle sanık Cengiz BALTACI'nın müdafaa hakkının kısıtlan- dığından bahsedilemez.

E-Ceza Mahkemeleri Usulu Kanunları, vicdani delil sistemini kabul etmiş- tir. Bunun anlamı; ikame edilen delillerin olayın aydınlanmasına kafi olup olma- dığının hakim tarafından serbestçe takdir edilebilmesidir.

İş Bankası, Emek Şubesinin soyulması, Amerikan radar üsüsünün imhası te- sebbüsü ve Gemerek olayları ile ilgili olarak ikame edilmiş bulunan delillerin mahkemece, olayın aydınlanmasına yeterli olduğu kanaatine varıldığı, tesis olu- nan kararın gerekçesine ve olayların niteliğine göre dinlenecek şahidin olayın sübutunda bir rolü ve suç vasfında bir değişiklik ihtimali bahis konusu olma- dığından , yukarıda sözü edilen olaylarla ilgili olarak dinlenmesi istenilen şahitlerin dinlenmesine lüzum olmadığına ilişkin mahkemenin takdirinde bir za- af görülmemiştir.

F-Adli Tıp müessesesinin çalışma zarfına göre; adli konularda, Adli Tıp müessesesinin ilgili şubesince verilen kanaat raporları kifayetsiz görüldüğü veya bu raporlar hakkında haklı ve mukni itirazlar vaki olduğu takdirde, Adli Tıp Meclisinin kanaatine müracaat olunduğu; kira mukavelesindeki imzanın sanık İrfan UÇAR'a ait olduğuna ilişkin ilgili şube raporuna, raporun okunması sıra- sında haklı bir itiraz vaki olmadığı gibi; raporun kifayetsizliği konusunda sa- nık vekillerinin mesnetsiz ve mücerret iddialarından başka bu hususta şüpheyi davet edici bir husus bulunmadığı cihetle konu hakkında bir defada Adli Tıp Meclisinin kanaatının istihalesine lüzum ve zaruret bulunmadığı aşikardır.

Bir sanığa işkence yapıp yapılmaması ve bunun tahkiki; işkence yapanlar hakkında takibata tevessül bakımından önem taşıdığı; bunun da, sanıklarla ilgili dava ile bir münasebeti olmadığı; ancak bu dava ile ilgili olarak sanığın eski ifadelerinin, işkence ile temin edildiği iddian olunduğu ve bu eski ifadeler sa- nık aleyhine bir delil olarak kabul ile hükme mesnet ittihaz edildiği takdirde iddianın tahkikinde zaruret bulunduğu; sanık İrfan UÇAR hakkındaki hükümde, böy- le bir ifade esas olarak alınmadığına nazaran, bu cihetin tahkikine mahal olma- dığına ilişkin ara kararında bir hata bahis konusu edilemeyecektir.

G-Mahkemelerin, isnadın doğruluğu ve yahlılığının tesbitine müessir de- lilleri araştırmakla, yükümlü bulunduğu; tamamen siyasi bir nitelik taşıyan Ahlatlıbel Amerikan üssüne ait Türkiye ile Amerika arasında yapılmış olan iki- li anlaşma metninin, isnadın doğruluğu veya yahlılığının tesbitine yardımcı olacak nitelikte olamayacağı bedihi olup, savunma ilede bir münasebeti olma- dığından; Buna ilişkin talebin yerine getirilmemesinin noksan soruşturma ile it- ham edilemeyeceği her türlü şüpheden uzaktır.

İ-Askeri Savcının, esas hakkındaki mütalaasına ek olarak mahkemeye ibraz etmiş bulunduğu başka bir soruşturma ile ilgili ifade suretleri vesair belge- lerin, okunarak bunlara ne diyecekleri sanıklardan sorulması usul Kanunları

Esas No :

Karar No :

hükümleri iktizası olduğu,kadar,müdafaa hakkının en tabii bir neticesi isede; Sadece sanıklardan Mehmet NAKIPOĞLU'nun,Hüseyin İNAN'ı alarak dağ karargahına götürmek maksadiyle Ankaraya geldiğinin kabûlü,bu eklerde mevcut Osman BAHADIR'ın ifadesine istinat ettirilmiş olup,esasla ilgili tetkikat sırasında bu kabulle alakalı kısım incelendiğinden diğer sanıklar haklarındaki hükmün tesisinde bu ekler nazara alınmadığı,hükme mesnet olarak kabul olunmadığı cihetle bu usulü hata esasa müessir olmadığından bozmayı gerektirir nitelikte görülmemiştir.

J-Sanıklardan bazıları hakkındaki davaya Ankara ve Kayseri Ağır Ceza Mahkemelerinde bakılmakta iken,Sıkıyönetimin ilânından sonra görevsizlik kararı ile dosyaların Sıkıyönetimi mahkemesine gönderildiği ve bu kararların itirazı kabil kararlardan olduğu varit isede;

Ağır ceza mahkemelerinden verilen görevsizlik kararına itiraz;mahkemenin görevli olduğunu iddia ile görevsizlik kararının kaldırılması talebine ilişkin olabileceği;353 sayılı Kanununun 176. maddesinin ifadesine göre,duruşma sırasında sanığın veya suçun Askeri Yargıtaya tabi olmadığı anlaşıldığından Askeri Mahakemenin heran görevsizlik kararı vermesi mümkün olduğu;sanıklar veya vekillerince,bu suça veya sanıklara Askerî Mahkemenin bakmaya görevli olmayıp,Ağır Ceza Mahkemelerinin görevleri cümlesinden olduğu iddia edilmek suretiyle Ağır Ceza Mahkemelerinin görevsizlik kararına itirazdan beklenen faydanın temini mümkün olduğu;bu nedenledirki,Ağır Ceza Mahkemesinden verilen görevsizlik kararının kesin hale gelmesi imkânları verilmeden ikinci davanın açılması esasa müessir bir hata olarak nitelendirilemeyeceğinden sanık vekillerinin buna müteveccih itirazları yerinde görülmemiştir.

K-Sanık Mete ERTEKİN hakkında,Amerikalı J.Finley'ini kaçırılması olayına katıldıktan dolayı ne açılmış bir dava,nede bu fiilden ötürü verilen bir hüküm olmadığına göre;kendisine yüklenen bir suçtan dolayı sorgusunun yapılmaması gibi bir durum bahis konusu olmadığından sanık vekilinin buna ilişkin itirazı varit görülmemiştir.

II-ESASA İLİŞKİN TEMYİZ SEBEPLERİ:

A-Maddi fiillerin sübutuna değinen temyiz sebepleri:

Dava konusu olan olaylardan;Sanıklardan Deniz GEZMİŞ ,Yusuf ASLAN,Hüseyin İNAN tarafından ika olunan 29-2-1970 tarihinde,ABD.leri sefareti önündeki polis kulübesinin kurşunlanması ve olay mahalinde nöbet tutmakta olan polis memuru Abdulnahit ÇINAR ve Nuri SELÇUK'un yaralanmaları;

11-Ocak-1971 günü sanıklardan Deniz GEZMİŞ,Yusuf ASLAN ve davaya dahil olmayan şahıslar tarafından işlenen İş Bankası Emek Şubesi soygunu;

15-1-1971 günü,sanık Sevim ONURSAL'ın evinde Deniz GEZMİŞ,Yusuf ASLAN,Hüseyin İNAN,Kor KOÇALAK ve davaya dahil edilmeyen diğer şahıslar tarafından görevli icra memuru ve diğer şahısların bağlanmaları ve polisin tabancasının alınması;

27-2-1971 günü,Hüseyin İNAN ve davaya dahil edilmemiş olan Alparslan ÖZDOĞAN tarafından,Nihat ÇOKYÜCE'nin bağlanarak otomobilinin gaspı;

15-2-1971 günü,Deniz GEZMİŞ,Yusuf ASLAN,Recep SAKIN ve Hüseyin İNAN ile davaya katılmamış olan diğer şahıslar tarafından Amerikalı J.Finley'in kaçırılması;

Esas No :

Karar No :

3-3-1971 günü, Deniz GEZMİŞ, Yusuf ASLAN, Mete ERTEKİN, Hüseyin İNAN ve davaya dahil edilmemiş bulunan Sinan CEMGİL tarafından 4 Amerikalının kaçırılması, şeklindeki iddia ve kabûlde; maddî fiilin sübutu yönünden Mete ERTEKİN, Recep SAKIN ve Kor KOÇALAK'tan başka sanıklar için her hangi bir itiraz vaki olmamıştır.

Keza Mustafa YALÇINER, Ahmet ERDOĞAN, Hacı TONAK, Metin GÜNGÖRMÜŞ, Metin YILDIRIMTÜRK, Mehmet ASAL, Yusuf ASLAN, Osman ARKIŞ, Cengiz BALTACI, Mustafa ÇUBUK, Semih ORCAN, Ercan ÖZTÜRK, Recep SAKIN, Atilla KESKİN ve Mehmet NAKİPOĞLU'nun, dağ gerillasına katılmış oldukları şeklindeki iddia ve kabule karşı da; Sanık'tan Mehmet NAKİPOĞLU ve Cengiz BALTACI'dan başkaları hakkında her hangi bir ihtilâf doğmamıştır.

Mahkemenin yukarıda itiraz konusu olan sanıklar haricinde kalan sanıklara yüklenen maddî eylemin sübutu yönündeki delilleri tahlil ve takdirinde ve keza aşağıda açıklanacağı üzere Mete ERTEKİN, İrfan UÇAR ve Cengiz BALTACI haklarındaki kabûlden kurulumuzca da herhangi bir zaaf ve yahlıma müşahade edilmemiştir.

Yüklenilen maddî fiilin sübutuna itiraz vaki olan sanıklara gelince:

a) Sanık Mete ERTEKİN: Sanığın, 4 Amerikalının kaçırılması olayına katıldığı; Diğer arkadaşları ile beraber yolun kapatılması için barikat kurduğu, Amerikalıların arabasını durdurup daha sonra şoförü tecrit eden ve dönüşte Amerikalılara ait arabayı kullananın kendisi olduğu; Gerek ikrar veya kısmen tevil yollu ikrar niteliğindeki muhtelif ifadeleri ve diğer sanıkların bunu teyid eder mahiyetteki beyanları ile sübuta erdiği; Biran için sanığın, işin bidayetinde Amerikalıların kaçırılacağını bilmeyerek olaya katıldığı kabul olursa bile, olay mahalinden diğer sanıkların fena niyetlerine muttali olmasını takiben olaya karışmaması gerekirken aksi şekilde hareket etmesi, sanığın sonradan doğan kastı bakımından fiilin tekevvününde bir değişiklik husule gelemeyeceği; Sanığın Finley'in kaçırılmasına karıştığı hususunda ne bir iddia ne de bir kabûl olmadığına göre sanığın tetkik dışı bırakılan Finley'in kaçırılışına bir dahli olmadığına değinen temyiz sebebi haricinde kalan; 4 Amerikalının kaçırılmasına tesadüfen katıldığına ilişkin temyiz sebebiyle sanık vekili Avukat Leman YETKİN'in sanığın silâhsız olduğuna değinen temyiz sebebi;

b) İrfan UÇAR: Usûle ilişkin temyiz sebeplerinin incelenmesi sırasında izah olunduğu gibi; Muteber olarak kabul zorunluğu olan amaç Apartmanındaki Hülagu Can'a ait dairenin kiralanmasına ilişkin kira mukavelesindeki imzanın İrfan UÇAR'a ait olduğuna dair Adli Tıp Müessesesi Fizik Şubesi raporundaki kanaatin, ev sahibi Hülagu CAN'ın teshis ve beyanı ile teyid olduğunu; Leh ve aleyhe olan şahitleri kabul veya red, mahkemelerin takdirine mevdu bir keyfiyet olup, gösterilen inandırıcı ve mantıki gerekçe muvacehesinde bu takdirde her hangi bir zaaf bahis konusu edilemeyeceği cihetle dairenin sanık tarafından kiralandığı hususundaki mahkeme kanaatinde isabet bulunduğu; Bu itibarla sanık vekillerinin bu kabûl tarzına ilişkin temyiz sebepleri;

Varit ve kabûle değer görülmemiştir.

c) Duruşmada Sanık Cengiz BALTACI vekili Avukat Kemâl YÜCEL; Samimi olduklarında şüphe olmayan sanıklar, beyanlarında aralarında bulunan bir şahsın

balta taşınması sebebiyle kendisine(Baltacı)dediklerini,Cengiz BALTACI'nın bu olmadığını ifade ettiklerine göre,sanığın dağ gerillasına katıldığının kabulünün

- 14 -

Esas No :
Karar No :

hatalı olduğunu iddia etmiş ise de;Sanıklardan Recep SAKIN ifadesinde saraha-
ten "cilo mağarasında gruplara ayrıldık,Cengiz BALTACI ikinci grupta idi"
(klasör 4.dosya 1,sahife 14);Sanık Metin YILDIRIMTÜRK ifadesinde "Cengiz
BALTACI beni mağaraya götürdü."(klasör 4,dosya 7,sahife 17)şeklinde beyanda
buldukları ve bu beyanlarında (Baltacı)değil,Cengiz BALTACI olmak üzere
sanığı ismi ile ifade etmeleri muvacehesinde sanık vekilinin bu iddiası va-
rit ve kabule değer görülmemiştir.

d)Sanık Recep SAKIN:Savcıya verdiği ifadesindeki "Finley'in kaçırılı-
şında bizzat bulundum."şeklindeki beyanı ile sanığın Amerikalı Finley'in
kaçırılışı olayına katıldığı kabul edilmiş ise de;

Sanığın daha sonraki ifadelerinde bu ikrarından rücu etmesi,olaya ka-
tılan diğer sanıkların,sanığın olaya katılmadığını beyan etmeleri;Diğer sanık-
ların olayı en ufak teferruatına kadar açıklamış olmalarına rağmen sanığın
bir tek ifadesinde sadece"Finley'in kaçırılışında bizzat bulundum."demesi
karşısında başka hiç bir delil ve karine ile takviye edilmeyen bu ikrarın
hükme mesnet ittihası hatalı görülmüş ve sanık vekillerinin bu kabule müte-
veccih itirazları kabüle değer bulunmuş isede sanığın mahkûmiyeti sadece bu
fiile istinat ettirilmemiş olması nazara alınarak hüküm,ileride işaret olu-
nacağı veçhile sadece suç vasfını tayin bakımından hatalı görülmüştür.

e)Sanık Mehmet NAKİPOĞLU:

Sanığın kır gerillasına katıldığı kabul edilmiş isede;Filistin'deki
Elfetih teşkilâtına gitmek üzere yakalandığı şeklindeki müdafaası aksine,
kır gerillasına katıldığını teyid eden bir delil bulunmaması muvacehesinde
sanığın kır gerillasına katıldığı şeklindeki kabûlde isabet görülmemiştir.
Ancak sanığın samimi olarak ifade ettiği fikirlerinin mahiyetinden,diğer
sanıklarla olan münasebetinden ve nihayet gizli bir teşkilât olması bakıman-
dan ancak mensûbu olanların bilebileceği T.H.K.O.nun kurulduğunun Metin
YILDIRIMTÜRK'e ifade etmiş bulunmasından sanığın T.H.K.O.na mensup olduğu
anlaşılmaktadır.Sanığın mahkûmiyeti,sadece kır gerillasına katılmaya müste-
nit olmayıp,T.H.K.O.mensubu olması da hükümlüğün esas alındığına nazaran
fiillerin hukukî değerlendirilmesinde işaret olunacağı üzere kır gerillasına
katıldığı şeklindeki hatalı kabul neticeye müessir görülmediğinden bozmayı
gerekli sayılmamıştır.

f)Sanık Kor KOÇALAK:

Sanığın,Sevim QNURSAL'ın evinde cereyan eden görevlilerin bağlanması
olayına katıldığı kabul edilmiş isede;Olayı teferruatı ile samimi olarak an-
latan ve olay yerinde bulunan diğer sanıkların bu olaya Kor KOÇALAK'ın karış-
madığına ilişkin beyanlarına karşılık,sahit Mustafa YILDIRIM ile Mehmet KARA-
ÇALI'nın kesinlik ifade etmeyen ve diğer sanıklar için mühim yanıtlara sa-
hne olan teşhisleri,hükme esas olacak nitelikte bir delil sayılamıyacağından
mahkemenin bu takdirinde zaaf görülmüştür.Ancak sanık hakkındaki mahkûmiyet
hükümün sadece bu fiile müstenit olmaması muvacehesinde;Esasa müessir olmayan
bu hata bozmayı gerektirir bulunmamıştır.

B-Fiillerin hukukî değerlendirilmesine ilişkin temyiz sebepleri:

yukarıda sübutla ilgili temyiz sebepleri incelenirken işaret olunduğu
gibi;Sanıklara isnat olunan maddî fiillerin sübut bulduğu hususunda en

Esas No :
Karar No :

ufak bir tereddüt bahis konusu değildir. Aynı zamanda bu fiillerin, kanunî, maddî unsurlar ve hukuka aykırılık yönünden suç teşkil ettiklerinde de şüphe yoktur. Ancak bazı ahvalde, maddî fiillerin mücerret ceryan tarzı ve sübut şekline göre hukukî vasfın tâyininin mümkün olmadığı; Kast, saik gayenin beraberce değerlendirilip, varılan kanaate göre vasıf tâyini gerektiği de bir gerçektir.

Gerek sanıklar gerekse vekilleri, fiillerin işlenmesindeki maksadım; Anayasa nizamını ihlâl olmayıp, bilâkis Anayasanın öngördüğü reformların tahakkuku temin etmek olduğunu beyan etmişlerdir.

Malûm olduğu üzere; Kast, saik ve gaye insanın iç alemine taallûk eden deruni bir keyfiyet olup, ancak faillerin fikirleri, tutum ve davranışları ile tezahüre çıkan fiillerin sureti ceryanından istihraç mümkün olur. Bu itibarla sanıkların maksatlarının ne olduğunun anlaşılması, benimsedikleri ideolojinin mahiyeti, tutum ve davranışları ile yaptıkları fiillerin sureti ceryanı ayrı ayrı tetkik etmekle mümkündür.

a) Sanıkların fiillerinin mahiyeti ve gayesi:

Sanıklar ve vekilleri, Anayasanın öngördüğü reformlarla sosyal adaletin tahakkuk ettirilmemesi nedeniyle gençliğin, bu yönde üzerine düşen görevleri yaparken siyasi iktidarca, kanuni yolların kapatılması sonucu silâha sarılmak zorunda kaldıklarını; Bu itibarla Anayasanın öngördüğü reformların tahakkuku için bazı eylemlere girişen sanıkların Anayasayı ihlâl kastı ile hareket ettiklerini iddia edilemeyeceğini beyan etmişlerdir.

Sanıkların, görev yapan polisleri kursunlamak, adam kaçırmak, banka soymak ve sağda solda patlayıcı madde patlatmak gibi anarşits davranışlarda, tahakkuk ettirilmediği iddia olunan toprak, eğitim reformları ve sosyal adaletin nasıl tahakkuk ettirileceğinin izahı mümkün değildir. Anayasamıza hâkim olan felsefe, temel hak ve hürriyetler anlayışı; Başkalarının hak ve hürriyetlerine tecavüze cevaz vermediği tereddütsüz bir gerçek iken, tamamen başkalarının hak ve hürriyetine tecavüz şeklinde tezahür eden fiillerle, Anayasanın korunduğunu iddia; Akıl ve mantığın kabûl edemeyeceği bir muhakeme tarzıdır.

Her vesile ile Marks ve Leninin fikirlerini benimsediklerini ifade eden sanıkların, benimsedikleri bu ideoloji esaslarına uygun bir toprak reformu ile, Anayasamızın öngördüğü toprak reformunu bağdaştırmak mümkün olur mu? gerekçeli kararın 17 sahifesinde işaret olunan Marks ve Lenin ilkelerine uygun" en köklü bir toprak reformu bile büyük toprak sahiplerinin tahakkümüne son veren en başarılı bir demokratik devrim uygulaması bile geniş yoksul köylü yığınlarına ancak kısa vadede bir nefes alma olanağı sağlayabilir. Ama yoksul köylülüğün meselesine bir çözüm getirmez" şeklindeki bir toprak reformu özlemi içinde bulunan kimselerin, Anayasada öngörülen toprak reformunun tahakkuku için caba sarfettikleri müdafaasında samimiyet söz konusu olabilir mi? Kaldığı Anayasanın öngördüğü reformların biran evvel tahakkuk ettirilmesi maksadını taşıyan 12 Mart muhtırasından sonra kurulan 1. Erim hükümeti programında 12 Mart muhtırasının gaye ve ifadesine uygun olarak Anayasanın öngördüğü reformların

tahakkuk ettirileceğine yer verildiği halde, bu maksatla kurulan hükümetin bu yöndeki tutumu izlenilmeden sanıklar ve aynı aynı örgüte mensup İstanbul'daki arkadaşlarının eylemlerine devam etmiş olmaları, hatta faaliyetlerini daha da yoğunlaştırmaları bu şekildeki müdafaalarında samimi olmadıklarının en kesin bir delili değildir? Şu hale göre bu hareket tarzı, geniş bir halk kitlesinin ilgilendiği bazı gerçekleri istismar ederek, onlar için çalıştıkları intibahı yaratmak suretiyle taraftarlarını çoğaltmak gayreti başka türlü izah edilemez.

Gerekçeli kararda gelişimi teferruatı ile açıklandığı üzere, vatandaşları kendi emelleri istikametine saptırmak için, 1961 Anayasanın kabulünden sonra Türkiye Cumhuriyetinin sosyal bir hukuk devleti olduğunu işaret eden 2. madde, istismar edilerek, çeşitli adlar altında kurulan kuruluşlar, benimsedikleri ideolojinin gerçekleşmesinde bu maddeyi paravana olarak kullanıp, maddenin lafız ve ruhuna tamamen zıt bir anlam taşıyan ideolojilerini tahakkuk ettirmek amacıyla benimsenen bazı taktik ve usullerle eylemlere geçmişlerdir.

Gene gerekçeli kararda kuruluş ve gayesi açıklanmış bulunan ve sanıkların mensup oldukları anlaşılan T.H.K.O. adı altında kurulan gizli örgütün bütün sınıf ve zümrelerden meydana gelen işçi-köylü, küçük burjuva öğrenci ve binnetice gayri milli sınıf olarak kabul edilen; emperyalizm, işbirlikçi sermaye ve feodal kalıntılar dışında kalan halkın, silâh zoru ile iktidara gelmesini teminden ibaret olan milli demokratik devrimin tahakkuku için Lenin'in (iki aşama) sistemini kabul ile; bunu tatbik alanına koymak için silahlı eylemlere geçtikleri anlaşılmaktadır.

Örgütün bu gayesi; gerek genel olarak gerekse eylemleri sebebiyle yayınladıkları ve kamu oyuna açıkladıkları bildirilerinden vuzuha kavuşmaktadır. Bu cümleden olarak; Türkiye Halk Kurtuluş Ordusunun bütün dünya haklarına ve Türkiye halkına çağrısı başlıklı bildirisindeki "Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu, Halkımızın kurtuluşu ve ülkemizin bağımsızlığının silâhli mücadele ile kazanılacağına ve bu yolun tek yol olduğuna inanır", "Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu bütün yurtseverleri bu kutsal mücadelede saflarına çağırır ve hainlere karşı giriştiği kavgada en son savaşçısına kadar devam edeceğini bildiri", "Daha şimdiden polisinden devlet başkanına kadar hiçbirisi evinde rahat uyuyamaz, çoğu ise evine rahat gidemez olmuştur. Onlar yarın ne olacağını çok iyi biliyorlar. Ve bugün bir avuç savaşçı olan Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu'nun yarın binler ve milyonlar olduğu zaman ne yapacaklarını düşünüyorlar. Tekrar ediyoruz, düşmanın sayısına, zenginliğine, dehşetine ve imkanlarına aldırmayınız. Onun elindeki silâh ve imkanı aldığımız zaman bizi durduracak hiç bir güç kalmayacaktır..."

A.B.D. Büyükelçiliği önündeki nöbet tutan toplum polislerinin kurşunlanması ve iş bankası Emek Şubesinin soyulması üzerine yayınladıkları bildiri; 29 Aralık 1970 gecesi, A.B.D. Büyükelçiliği önünde nöbet tutan toplum polisleri kurşunlanmıştır. Bu olay devrimcilere ve halka güven vermiş ve hainler Türkiye'de ilk defa ciddi bir devrimci terörle karşılanmışlardır";

"11 Ocak 1971 günü, Türkiye İş Bankası Şubesindeki 124.000 liraya elkonmuştur. Amaç, birtaraftan sömürü çarkının devamını sağlayan bankaların iç mekanizmasını bozmak, diğer taraftan düşmanla daha iyi savaşabilmek için silâhlanmaktır," şeklindeki ifadelerden; polisin kurşunlanmasındaki gayenin nöbet tutan polislerin şahıslarına karşı bir eylem olmayıp, devletin tüm polis kuvvetlerine tecavüz, onun halk nezdindeki itibarını zedeleme; bankanın soyulması ise, alalade bir gasp değil de sömürü çarkının devamını sağladığını kabul edip bankanın mekanizmasının bozulması olduğu, netice olarak, komünizm düzeninin

kurulmasında hedef olarak seçilen, emepryalizm ve sermaye sahiplerine vaki tecavüzlerle bunların, yoksul halk için yapıldığı intibahı yaratıp, büyük bir kitlenin desteğini sağlayarak mevcut sosyal, politik ekonomik düzenin zor ile yıkılmasının gaye denildiği anlaşılmaktadır.

Her ne kadar sanıklar, genel nitelikteki bildiriden gayrisini kabûl etmeye memte iseler de bildiride bahis konusu eylemlerin kendileri tarafından yapıldığını ifade eden sanıkların, bu eylemlerin gayesini açıklayan bildirilerin kendilerine ait olmadığı yönündeki iddiaların ne kadar mesnetsiz ve mantıksız olduğunu izaha gerek yoktur.

Sanıklar hemem hemen bütün ifadelerinde, Marksist-Leninist ve devrimci olduklarını beyan etmişlerdir. Her ne kadar bu yönlerini izah ederken, yukarıda temas edildiği gibi Anayasanın öngördüğü reformların tahakkuk ettirilmemesi, halkın çoğunluğunun işsiz ve yoksul olduğu gibi ortamın bazı aksaklıklarına temas ederek hakiki maksatlarını gizleme gayretinde bulunmuşlar da, karar yerinde daha etraflıca açıklandığı üzere ideolojilerini açıklar ve destekler nitelikte olduklarında en ufak bir şüphe olmayan bazı yayın organlarınınca yayınlanan kitap broşür ve makalelerden gerçek maksatları vuzuha kavuşmaktadır. Örneğin; Kurtuluş Yayınlarından olan (Kesintisiz Devrim I) adlı kitabın 15. sayfasında "Markist Devrim anlayışı, sürekli ve kesintisiz bir ihtilâl süresi öngörmektedir." şeklinde devrimin mana ve mahiyetini açıklayan ve dolayısıyla devrimcilerin görevlerini belirten anlayış; "Sosyal bilimin son sözü şu olacaktır; ya mücadele ya ölüm, ya kanlı savaş ya da yok olma" (Sayfa 48) "Bütün gerçek halk devrimlerinin ilk şartı... hazır devlet makinasını kırmak, parçalamaktır..." (Sayfa 71) ve nihayet "Devrim aşaması kısa bir dönemdir. Bu aşama, verilen sosyal düzenin alt üst olması aşamasıdır. Bu kısa aşamada proleteryanın ve onun öncüsünün taktığı hücumdur. Gündemde tek bir madde yazılıdır: AYAKLANMA... .." (Sayfa 27) şeklindeki düşünce ve prensipler: T.H.K.O. nun genel nitelikte olan bildirisindeki: T.H.K.O., halkımızın kurtuluşu ve ülkemizin bağımsızlığının silahlı mücadele ile kazanılacağına ve bu yolun tek yol olduğuna inanır..." şeklindeki ifade mündemiçtir.

Ant yayınlarından olup Marks-Lenin devrim hareketlerinin silahlı mücadelesinin nasıl yapıldığına ilişkin olarak bazı usul ve taktikleri kaleme almış olan Carlos Marighella'nın şehir gerillası adıyla kitabındaki "Devrim objektif şartları, emepryalizmin ve büyük toprak sahiplerinin varlığı pedeni ile esasen mevcuttur." (Sayfa 8); şehir gerillası açıklanırken Brezilyadan örnek verilerek "1968 Eylülünden 1969 Ekim'ine dek SİYASAL NİTELİKTE yüz kadar banka soyulduktan sonra sanıkların yayınladıkları bildirideki banka soymaktaki maksatlarının izah tarzı ve Amerikalı vatandaşlarla Amerikan tesislerine yönelen tecavülden anlaşılmaktadır.

Sanıklar vekillerince, mahkemenin kararına mesnet ittihaz ettiği kitaplardan bazılarının daha matbaada iken toplatılmış olduğu bazılarının ise, dava konusu olan fiillerin işlenmesinden sonra yayınlandığına XXX; bu tibarla bu kitaplardan istidlal yolu ile hükme varılmasının ceza hukukunun prensiplerine

./..

aykırı düştüğü iddia olunmuş isede; kitapların matbaada iken toplatılması veya fiillerin işlenişindenXXX sonra yayınlanması, bu eserlerin sanıklar tarafından bilinmeyeceğine bir karine teşkil etmeyeceği her türlü izahıtan varestedir. İcra olunan eylemlerle, gerçekleştirilmediği iddia olunan Anayasa reformlarının en ufak bir bilgisi olmayacağı gerçeği muvacehesinde, her vesile ile Marksist-Leninist olduklarını ifade eden sanıkların bu eylemleri ile ne istediklerini tesbit için en basit bir mantık muhakemesi, eylemleri hukuk açısından değerlendirilmekle yükümlü olan karar makamını, Marksist-Leninist ideolojisinin mahiyetini açıklayan teorisyenlerin kitaplarını tetkike iteceğinin en tabii bir netice olduğunda şüphe edilemez. Hele eylemlerin, Marksist-Leninist düzeni tahakkukunda teorisyenlerin tavsiye ettikleri usul ve taktiklerin aynısı olması karşısında, istidlal yolu ile hükme varıldığını iddia mesnetsiz ve hukuki dayanaktan uzaktır.

Gene sanık vekillerince, duruşmada; düşünce ve kanaatlerin cezalandırılmayacağını davaya ideolojik bir mahiyet verilmeye çalışıldığını kanundan daha üstün bir bağlayıcı vasfı olup T.B.M.M. ce kabûl edilmiş olan insan hakları ve Ana Hürriyetleri korumaya dair sözleşmenin, hak ve hürriyetlerin korunmasında siyasi veya diğer kanaatler tefriki yapılmaması ilkesine riayet edilmediği iddia edilmiş isede; Ceza kanunlarının uygulanmasında sözleşmelerin nazara alınması bahis konusu edilemeyeceği gibi; böyle olmasa bile, ceza kanunumuz uygulamada siyasi veya sair kanatlerin tefrikine müsait olmadığı kadar, istisnai hükümler hariç olmak üzere fiile dönüşmeyen ve kanun hükmünü ihlâl etmeyen siyasi veya sair kanaatlerin cezalandırılmasına cevaz vermediği; esasen cezalandırılan sanıkların ideolojileri olmayıp bu ideolojilerinin gerektirdiği düzenin tahakkuku sadedinde ikâ ettikleri fiilleri olduğu da aşikâr bulunduğu cihetle bu itirazlar da varid ve kabule değer bulunmamıştır.

Gerekçeli kararda daha belirli örneklerle açıklandığı gibi bütün bunlardan şu neticeye ulaşılmaktadır ki; Marks ve Lenin'in fikirlerini teori olarak benimseyen sanıklar örgütlenerek; kurmak istedikleri Komünizm düzenini gerçekleştirmek için gerek milli demokratik devrim stratejisinin gerekse Carlos Marighella'nın şehir ve kır gerillası için öngördüğü; saldırı bir yerin basılması, bir yerin işgali, pusu kurma, sokak taktikleri, grev ya da boykot eylemleri; silâh, cephaneye ve patlayıcı madde depolarının boşaltılması, mahkûmların kurtarılması, idamlar, adam kaçırmalar, sabotajlar, terörizm, silâhlı propaganda ve sinir savaşı gibi taktiklerden memleketin bünye ve şartlarına uygun bulduklarını seçerek gene bünyemize uygun bir şekilde uygulamaya geçmişler, tamamen bunlara paralel eylemlerde bulunmuşlardır. Şu halde sanıkların fikir yapıları Marks-Lenin güzel anlayışı; eylemleri ise, bu düzeni kurmak için tedrisyenlerinin taktiklerinin yerine getirilmesidir.

b) Türk Ceza Kanununun 146. maddesinin tartışılması :

T.C.K. nun 146. maddesi aynen "Türkiye Cumhuriyeti Teşkilatı Esasiye Kanununun tamamını veya bir kısmını tağyir ve tebdil veya ilgaya ve bu kanun ile teşekkül etmiş olan B.M. Meclisini iskata veya vazifesini yapmakta men'e cehren teşebbüs edenler..." hükmünü ihtiva etmektedir.

./..

maddenin "Cebren teşebbüs edenler" demekle iktifa edip, suçun tekevvünü için muayyen bir hareketi belirtmemiş olmasından dolayı maddede yazılı suçun muhtevasını tayin bakımından doktrinde çeşitli münakaşalar yapılmıştır. Malum olduğu üzere ceza kanunları harici alemden bir değişiklik husule getiren fiilleri cezalandırırlar. Bu itibarla kanunlarda suç olarak kabul edilen her fiille korunmak istenen bir menfaat, bir değer mevcuttur. Bu nedenlerdir ki suçun hakiki bünyesini ortaya koymak, şümülünü tayin etmek suçla korunmak istenen menfaat ve değer tesbiti ile mümkün olur, T.C.K.nunun 146.maddesinde ifadesini bulan ve kısaca (Anayasayı ihlâl suçları) diye anılan suçla korunmak istenen menfaat nedir?

T.C.K.nunun 146.maddesi ile korunmak istenen menfaat; Yüksek Soruşturma Kurulunun, Yüksek Adalet Divanında son soruşturma açılmasına mütedair 26.9.1960 tarihli kararnameinde "...T.C.K.nunun 146.maddesi, Anayasa ~~XXX~~ hükümlerini teminat altına almıştır. Mevzuatımızda tağyir, tebdil ve ihlâl edilen hükümler vatandaşların temel hak ve hürriyetleridir." şeklinde açıklanmıştır.

Manzini, Anayasa ~~XX~~ nizamı kavramı ve buna tecavüzü; 146.madde (T.C. Teşkilatı Esasiye Kanunu tebdil, tağyir ve ilga) edilmesinden bahsetmektedir. Bu tabiri dar manada yani 1924 tarih ve 491 sayılı kanun anlamında kabul etmeyip devletin çeşitli uzuvları vasıtasıyla hükümler hakkının ne suretle kullanıldığı, fertlere tanınan ve korunan temel hak ve hürriyetleri, yani kamu haklarının bütünü gösteren kanun ve temayülleri mecmuü heyeti şeklinde tevsir etmek icabeder. "şeklinde kabul etmektedir. (Av. Hasan Halis Sungur) Anayasayı ihlâl suçları ve T.C.K.nunun 146.maddesi hükümleri 1961-İst. Sayfa 177"

Manjo "Kanun, devletin siyasi teşkilatına taalluk eden cürümleri (Devlet aleyhine cürümler) ünvanı altında toplanmıştır. Devletin şahsiyet ve kuvvetlerine karşı işlenen cürümlerin, siyasi cürümlerden sayıldıklarında şüphe yoktur. Bu mahiyeti yalnız devletin teşkilatına karşı vaki olan cürümleri hasretmemek icabeder. Ezcümle içtimai ve iktisadi müesseselere karşı vaki olacak cürümlerde bu sıfatı teşmil etmek gerekir." kaatini izar etmiştir. (Manjo, Ceza kanunu serhi ve Türk-İtalyan Ceza Kanunları 1927-Adliye vekaleti hakimlere mahsus tercümesi Cilt 2, Sayfa 4-5)

Ceza hukuku otoritelerinin yukarıda açıklanan ilmi görüş ve kanaatlerine göre; T.C.K.nun 146.maddesi ile korunmak istenen hukukî menfaat, devletin kuruluşunu teşkil eden siyasi, iktisadi ve içtimai temel organları ile temel ve kamu haklarını düzenleyen hukuk kurallarını, hukuk dışı tecavüzlerden uzak tutmaktır.

Bu suçun, mana ve mahiyeti itibariyle toplum ve devletin yüksek menfaatleri için tehlike yaratması ve doğrudan doğruya devletin hayatına kasteden tecavüz niteliğinde olmasını nazara alan kanun koyucu, sadece "Cebren teşebbüs edenler" demek suretiyle fiil, teşebbüs derecesinde kalsa dahi tamamlanmış gibi kabul ile tam fiille tetabuk eden ceza ile cezalandırmaya cevaz vermiştir. Bu sebeplerdir ki, aynı maksada yönelmiş teşebbüs öncesi fiillerin dahi madde şümülünde bulunduğunu kabul eden hukukçular vardır. Örneğin, Garraund "...146.Maddedeki cürmün özelliği bakımından adi suçlardan ayrı olarak üç safhada bahis

konusu olabilecektir.1. suçun işlenmesi,2. suçun işlenmesine teşebbüs edilmesi,3. suçun işlenmesine yönelinmesi,yani suçun işlenmesine yönelme veya girişme niteliğinde fiillerdir."Dr.Abdullah Gözübüyük,T.C.K.Şerhi Cilt 2 Sayfa 10) şeklindeki düşünüşü ile,devletin kuruluşuna teşkil eden siyasi,iktisadi ve içtimai nizam ve temel organları ile temel ve kamu haklarına karşı yönelmiş hukuk dışı tecavüzlerin,aynı madde ile tecziyesine yeterli olduğunu kabul etmiştir.

Kanunun,Ceza Hukukunun genel kurallarından ayrılarak fiilin tamamlanması halinde faillerin cezalandırılması mümkün olamayacağı düşüncesinden hareketle, suçta teşebbüs halinde dahi aynı cezayı tayin etmiş olması;hatta devlet ve toplumun yüksek menfaatlerini korumak maksadı ile bu gaye için çete teşkil etmeyi mustakil bir suç sayarak çetenin hiçbir eylemi olmaksızın cezalandırılmayı kafi görmesi nazara alındığında bu düşünüşü kabul,kanunun ruhuna ve bu suçla korunmak istenen menfaatin mahiyetine daha uygun düşülecektir.Çünkü devlet ve toplumun yüksek menfaatleri fiilin,hukuki anlamdaki teşebbüs derecesine kadar oluşumuna müdahaleye tahammülü yoktur.Nasılki her tarafına kangren sarmış bir vücudu kurtarmak mümkün olmaz,mümkün olsa bile hastalığın tahribatı vücudu,vücut mefhumundan çıkarmış olması hali ile bu ana kadar beklenildikten sonra yapılan tedaviden bir fayda umulmazsa;devletin kuruluşunu teşkil eden siyasi, iktisadi ve içtimai nizam ve temel organları ile temel ve kamu haklarına hukuki anlamdaki teşebbüs derecesindeki tecavüzlerin mevcudiyeti,devletin temelini esastan sarsmış olacağından ancak bundan sonra yani maksada ulaşılmasına ramak kalındığı zamanlarda ceza tayini tesersiz olduğu kadar,bu gibi suçların tekrerrürüne mani olmaktan uzaktır.Esasen kanun,bu gaye etrafında toplanıp,teşkilatlanmayı,yani bu suçun hazırlık hareketlerini mustakil suç olarak kabul edip,mahsus maddeler tedvin etmiştir.Bu teşkilatların kuruluşundan sonraki gayeye yönelmiş hareketleri hazırlık hareketleri olarak kabul mümkün olamayacağından bunları 146. madde sümülünde kabul zaruret ifade eder.Bu nedenlerledevletin kuruluşunu teşkil eden siyasi ve içtimai nizam ve temel organları ile temel ve kamu haklarına tecavüze yönelmiş fiiller,T.C.K.nun 146. maddesindeki suçun maddi unsurunu teşkil eder.

c)Sübût bulan fiillerin hukukî tavsifi:

Fiillerin gayesini açıklarken işaret olunduğu gibi;sanıkların Marksist-Leninist bir düzenin,yani kominizm rejiminin gerçekleştirilmesi gayesi altında toplanarak,Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu adı ile anılan gizli bir örgüt kurdukları vakıa olarak sübûta ermektedir.

Kominizm deyimi;kişilerin kabiliyetleriXX ölçüsünde topluma yararlı oldukları ve ihtiyaçları ölçüsünde toplumdaki yararlandığı en son dönemdeki idare şeklini ifade eder (siyasi terimler sözlüğü,derleyen Maurice Cranston,çeviren Candan Selek Ataöv) ekonomik yönü ile bu felsefeyi ihtiva eden bu düzen,siyasi yönü ile de proleterya diktatörlüğünü öngörmektedir.Bu itibarla bu düzende olan devletlerde,mülkiyet ve miras haklarından;milli hakimiyetten ve bunun neticesi olan serbest seçme ve seçilme gibi hak ve hürriyetlerden bahsedilemez.Halbuki anayasamız,bu haklara yer veren ideoloji esaslarını benimsemiş ve devletin bu ideolojik esaslarını birer müessese olarak şekillendirilmiştir.

Esas No:19

Ka.No :

Bu nedenle komünizm düzeninin getirilmesi, Anayasamızın kabul ettiği düzen yerine, sistem ve prensip olarak değişik bir düzenin getirilmesi olacağı; bunun da Anayasanın tedili anlamını taşıyacağında şüphe yoktur.

Komünizm düzenini gerçekleştirmek amacını güden Türkiye Halk Kurtuluş Ordusunun bu gayesi ile T.C.K.nun 146. maddesinde yazılı bir suçu işlemek üzere teşekkül etmiş; icra ettiği fonksiyonu itibarıyla Sinan CEMGİL'in deruhte ettiği bir reisinin bulunması, gruplara veya hücrelere ayrılmak suretiyle bir disiplin altında çalışması ve hatta aralarında yargılama sistemi kabul edip, buna göre yargılamalar dahi yapılması ve bütün mensuplarının silâhlı olması gibi hüviyeti ile T.C.K.nun 168. maddesinde yazılı bir çete niteliğinde olduğu aşikârdır.

Marks-Lenin felsefesine uygun devrimlerin tahakkukunda, I. Dünya Savaşından sonra ve bilhassa günümüzde, eski tecrübelerden edinilen kanaatlara müstenit ve zamanımızın şartlarına uygun geliştirilmiş taktik ve usuller kullanıldığı, bütün dünyaca bilinen bir gerçektir. Devrimin, ancak işçilerin yapacağı bir ihtilâle gerçekleştirilebileceği şeklindeki düşünce artık yedi; demokratik düzenin hâkim olduğu devletlerde yalnız işçilerin yapacağı bir ihtilâlin kâfi olamayacağı, gayri milli olarak kabul edilen, emperyalizm ve bunların işbirlikçileri ile feodal kalıntılar dışında kalan işçi-köylü, aydın ve memuru ile tüm halkın iştiraki ile yapacağı bir ihtilâlin gerektiği düşüncesine terketmiştir. Bunun için de bütün sınıfları, bu gayeye iten usul ve taktikleri kullanarak taraftar temin etme yoluna gidildiği takdirde ihtilâlin kendiliğinden oluşacağı bir öncü gurubunun sürekli olarak bu usul ve taktikleri kusursuz sürdürmeleri gerektiği fikri benimsenmiştir. Sanıkların da bu tür mücadelelerinde, adeta beynelmile bir hüviyet iktisab etmiş bulunan ve teorisyenlerin tavsiye ettikleri usul ve taktikleri uyguladıkları, fiillerin mahiyeti ve ceryan tarzı ile tereddütsüz bir şekilde anlaşılmaktadır. Başlangıçta saldırı, bir yerin basılması, bir yerin işgali, grev ve boykot ve sokak hareketleri şeklinde başlayan; silâh ve cephanenin bulunması muhtemel yerlere tecavüz, banka soygunları ve adam kaçıрма şeklinde kademe kademe şiddetlenen eylemlerin, şehir ve kırsal gerillacılığında tavsiye edilen taktiklerin Türkiye şartlarına uydurulmak suretiyle paralelinde olan hareketler olduğunda şüphe yoktur. Bu itibarla altında yatan siyasi sebepler ve ulaşılmak istenen gayenin mahiyeti gibi nitelikleri bir tarafa itilerek bu eylemleri alelâde kamu düzenini bozan fiiller ve mücerret banka soygunu ve adam kaçıрма şeklinde kabul ile o şekilde hukuki değerlendirme yapılması mümkün olamaz.

1-Sanıkların yürüttükleri eylemler tek tek değil de, tüm olarak değerlendirildiğinde, banka soygunu, adam kaçıрма, polislerin kurşunlanması ve Kürecikteki Amerikan Üssünün berhava edilmesine teşebbüse ilişkin fiillerin, Anayasamızına tecavüze yönelmiş fiiller olarak kabul edilmesi gerektiği; Türk Ceza Kanununun 146. maddesinin tartışılması sırasında temas edildiği gibi Anayasa nizamına tecavüze yönelmiş hareketlerin mevcudiyeti, anılan maddeye göre ceza tayini için kâfi bulunduğu nazaran; bu fiillere katılmış bulunan sanıkların T.C.K.nun 146. maddesine göre cezalandırılmalarında bir yanılma düşünülemez. Bu nedendir ki; sanık vekillerinin, yukarıda sayılan ve dava konusu olan olaylara katılan sanıkların fiillerinin T.C.K.nun 158-171. maddelerine uygun düştüğüne değinen temyiz sebeplerinde isabet görülmediği gibi; çetenin gayesine yönelmiş fiilleri

Es. No:

Ka.No :

ayrı ayrı müstakil suç saymak yahutta çete teşkili içinde mütalâa etmek şeklindeki düşünüş,T.C.K.nun 146. maddesinde yazılı suçu işlemek için mücarret çete teşkil etmeyi müstakil suç sayan kanun koyucunun ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXXXX~~ maksadına aykırı düşer.

Bir an için kanun koyucunun asıl maksadı ve 146.maddeye hâkim olan ruh bir yana bırakılarak sözü geçen maddede yazılı "Cebren teşebbüs edenler" deyiminin mutlak anlamından hareketle,bu maddeye göre ceza tayini için;hukuki anlamda "teşebbüs".sayılabilecek bir fiilin mevcudiyetinin şart olduğu kabul olunsa bile,sanıkların fiillerinde bu şartlarda mevcut görülmüştür.Şöyle ki:

T.C.K.nun 146. maddesi "cebren teşebbüs edenler" demekle iktifa etmiş, bu suretle nakıs ve tam teşebbüs tefriki yapmamıştır.

Anılan kanununun 61. maddesinin "Bir kimseyi işlemeyi kastettiği bir cürmü vesaiti mahsus ile icraya başlayıp da ihtiyarında olmayan esbabımanıadan o cürmün husulüne muktazi fiilleri ikmal edememiş ise..." hükmünü ihtiva etmektedir.

Şuna işaret etmek gerekir ki;"teşebbüsün" hukuki mahiyetinin tayininde, kanunların genel olarak cezalandırmadıkları (hazırlık hareketleri) ile cezalandırdıkları (icra hareketleri) nin tefriki bakımından müşkülât doğmaktadır. Bu hususta doktrinde muhtelif görüşler belirmiş,neticede (icra hareketlerinin tayininde hukukçuların birleştikleri ortak bir kıstas bulunamamıştır.

T.C.K.nun 61. maddesinin ifadesinden,teşebbüsün varolabilmesi için;

- a-Kast
- b-Elverişli vasıta
- c-İcraya başlanması
- d-Failin elinde olmayan sebeplerden dolayı ~~XXXX~~ icra hareketlerinin tamamlanması veya neticenin husule gelmemesi gibi başlıca dört şartın mevcudiyeti aranmaktadır.

Dava konusu olayda,sanıkların fiillerinde bu şartların mevcut olup olmadığını tetkik ettiğimizde:

- a-Buradaki kastın,işlenmeye karar verilen bir cürmün tamamlanması iradesinden ibaret olduğunda şüphe yoktur.

Sanıklar evvelâ,Marksist-Leninist bir düzen kurmayı tasarlamışlar,bu tasavvurlarını karar mevkiine koyarak,bu maksatla silâhlı çete teşkil

./..

edip, bundan sonra da gayeye doğru yol alarak, polislerin kurşunlanması, adam ka-
çırma, banka soygunu gibi bazı fiillerde bulunmuşlardır. İşlenilmesindeki siya-
si sebepler nazara alındığında bu fiillerin, işleme kararında Anayasanın teb-
dili suçunun tamamlanmasına matuf olduğunda şüphe bahis konusu değildir, Şu hal-
de sanıkların fiillerinde kanunun, teşebbüste aradığı kast mevcuttur.

b-Elverişli vasıta: Bir suçun işlenmesinde şu vasıtalar elverişlidir, şun-
lar elverişli değildir şeklinde peşinen kesin bir beyanda bulunmak mümkün de-
ğildir. Doktrinde buna verilen örnekte olduğu gibi, şeker, adam öldürme için el-
verişli bir vasıta değildir, fakat şeker hastalığına müptela bir kimsenin öl-
dürülmesinde elverişli vasıta olabilir. Bu itibarla, suçta kullanılan vasıtala-
rın elverişli olup olmadığının tayininde; suçun mahiyeti suçu işleme tarzı ve
suçun işlenmesi sırasındaki şartlar beraberce mütalâa edilmesinde zaruret var-
dır.

Sanıkların işlemeyi kastettikleri suçun, Marksist-Leninist bir düzen kur-
mak suretiyle Anayasayı tebdilden ibaret olduğu yukarıda belirtilmiştir. Gene
l. Dünya Savaşından sonra, bu düzeni gerçekleştirebilmek için Leninin taktikle-
ri zamanın şartlarına uydurularak, şehir ve kır gerillacılığı adı verilen bazı
usuller kullanıldığına bunların da, baskınlar, işgaller, boykotlar, adam kaçırmak
ve banka soymak gibi hareketler olduğuna işaret edilmiş ve sanıkların da mem-
leketin şartlarına uydurularak bu hareketleri aynen uyguladıkları açıklanmış-
tı. Sanıkların aynen uygulamaya çalıştıkları Carlos Marighella'nın "Şehir ge-
rillası" adlı kitabında aynen şöyle denilmektedir: "Bu sürekli siyasal buhra-
nı, kentlerde ve kırdaki birtakım silâhli hareketlere girişerek silâhli çatışma-
ya dönüştürmek gerekir. Bu da iktidarı elinde bulunduranların, siyasal durumu
askerî duruma dönüştürmeye zorlayacaktır. Diktanın yaratacağı bu durum esasen
bir sürü uygunsuzlukların sorumlusu olan rejimin polis ve ordusuna karşı kit-
lelerin başkaldırmasına sebep olacaktır. Kitle ve gerilla öncüsünün birliği
devletin bürokrat ve askeri mekanizmasını yok etmeye ve iktidarın ele geçiril-
mesine yönelecektir." (Sayfa 40)

"Devrimci savaş stratejimiz birbirini bütünleyen üç durumu gözönüne alır.
Şehir gerillası, kır gerillası ve psikolojik savaş..." (Sayfa 46)

"Gerilla, bence Brezilya devrimcilerini birleştirmek ve halkımızı ikti-
dara getirmek için tek yoldur..." (Sayfa 60)

"İktidârı ele geçirmenin ve emperyalizmi kovmanın gerilla savaşı stra-
tejisi ile gerçekleştirebileceğini ileri sürüyoruz....", "Devrimci savaşın bütün-
leyicisi olan gerilla, kitleleri iktidara götüren yoldur..." (Sayfa 79)

"Banka soygununu şehir gerillası bir propaganda aracı olarak kullanabilmelidir. Soygun yapılır yapılmaz, derhal broşür el ilânı gibi araçlarla şehir gerillasının emperyalizmi, egemen sınıfları ve diktayı soymanın amaçları ve ilkeleri halka açık saçık anlatılmalıdır..." (Sayfa 119) (İş Bankası Emek Şubesi soygunundan sonra aynı usul tatbik edilmiş, yayınlanan bildiri ile amaç kamu oyuna açıklanmıştır.)

"Adam kaçırma işine çok özel durumlarda ve halkın sempati ile karşılaması koşulu ile girişilmelidir..." (Sayfa 127)

"Halk arasında her zaman, diktanın kötülüklerini açığa kavuşturan veya ajitasyonu artıran gizli gazete, duyuru ve bildiri dağıtmak gerekir. Bu yayının varlığı birçok kişinin devamıza katılmasına yararlı olur..." (Sayfa 129)

"Bazı yöneticilerin yolsuzluk, hata ve kötülüklerini istismar ederek, bizzat kendilerinin sansür ettikleri haber araçlarında bu konuda açıklamalar yapmaya zorlamalıdır..." (Sayfa 130)

"Şehir gerillası, desteğini elde etme amacıyla eylemini her zaman halkın çıkarları doğrultusunda sürdürecektir..." , "Gerillanın halkın yararına işe karışmada gösterdiği inatçılık onun desteğini elde etmenin en iyi biçimidir. Vatandaşların oldukça büyük bir bölümü eylemi ciddiye aldığı andan itibaren, zafar garantilenmiştir. Dikta baskıyı arttırmaktan başka hiç bir şey yapamayacaktır. Bu da vatandaşların hayatını daha da dayanılmaz hale sokacaktır. Halk, zorlukları yenmek için muhaliflerinin fiziki tasfiyesinden başka yolu olmayan dikta ile işbirliğine girmeyi reddedecektir. İşte böylelikle gerillalar kitlelerin desteğini kazanacaklar, diktayı devirecektir..." (Sayfa 134-135)

Bu düşüncelerden sarahatla anlaşılmaktadır ki; gerillâ, iktidâra gelmenin yegâne yoludur. Bu savaşta kullanılan taktik ve usuller, siyâsî iktidârın itibarını zedelemek suretiyle halkın sempatisini kazanmak ve böylece bir ihtilâl ortamı yaratılarak, bu konuda halka öncülük yapma gayesine matuf bulunmaktadır. Şu hale nazaran, Dava konusunu bir ihtilâl teşebbüsü olarak değerlendirmek ve ona göre elverişli vasıtayı tayine çalışmak hatalı bir değerlendirme olacaktır. Sanıklar gayelerine ulaşmak için, bazı usul ve taktikler kullanmakta ve bu taktikleri yerine getirebilecek silâh ve cephaneyede sahip bulunmaktadırlar. Bu usul ve taktiklerle neticeye ulaşıldığı örnekleri ile sabittir. (Küba da olduğu gibi) Bazkın, boykot, adam kaçırma ve banka soyma gibi eylemler suçta kullanılan vasıtalarlardır. Bu eylemler kesintisiz olarak sürdürülecek ve bunların, halkın yararına yapıldığı intibai yaratılarak halk kitlelerinin sempatisi, kazanılıp, kısa bir dönemde fiiller ihtilâle dönüşecektir. Şu halde, suçun işleniş tarzına göre vasıta olarak kullanılan bu

eylemlerin elverişli vasıtalar olduğunda tereddüt edilemez.

c-İcraya başlama:Kanun genel olarak hazırlık hareketlerini cezalandırmamasının nedeni,bunların henüz ceza kanunlarının her hangi bir hükmünü ihlâl etmiş bulunmaması ve failin suç işleme iradesini yani kastını sarahate kavuşturmuş olmamasıdır.Şu hale nazaran,bunların dışında kalan hareketler yâni failin,suç işleme hususundaki kastını belirten,tereddütsüz açıklığa kavuşturan fiiller,cezayı gerektiren icra hareketleridir.Kanunumuzun 61. maddesinin "Bir kimse işlemeyi kastediği bir cürümü..." şeklindeki ifadesiyle bu görüşün benimsendiği anlaşılmaktadır.Gene aynı maddede bahis konusu edilen "Vesaiti mahsusa ile icraya başlayıp ta" şeklindeki ifade de "İcraya başlama" ile failin,işlemeyi kastediği cürümleri açıklığa kavuşturan fiiller ifade edilmek istenilmiştir.Yukarıda işaret olunduğu gibi sanıkların,polislerin kursunlanması adam kaçırmaya, banka soyma ve Amerikan Üssünün berhava edilmek istenilmesi gibi fiilleri ile Anayasayı tebdil etmek kastını taşıdıkları tereddütsüz anlaşılmaktadır.Şu hale göre de bu fiiller icraî hareketlerdir.Bu gerçek muvacehesinde suçun ika tarzına göre sanık vekillerinin tipik bir ihtilâl teşebbüsünden ibaret olan 21 Mayıs olayları ile ilgili Askerî Yargıtay Kararlarının emsâl gösterilmesindeki düşünce tarzında isabet düşünülemez.

d-Sanıklar,kır gerillacılığını başlatmak üzere Akçadağ yörelerindeki mağaralarda toplanarak bir süre eğitim yapmışlardır.Görev alabilecek duruma geldiklerinde kanaat getirerek,guruplara ayrılarak ilk görevi,Sinan CEMGİL başkanlığındaki gurup almış,Küreçik'te ki Amerikan Radar Üssünü imhâ etmek üzere diğer guruplardan ayrılmışlardır.Fakat 31.5.1971 günü Gölbaşı inekli köyü civarında Devlet Kuvvetleri ile yapılan müsademede bazıları ölmüş,bazılarıda yakalanmışlardır.Bu müsademeye müttali olanXXX ve dağda görev almak üzere bekleyen diğer gurup mensupları bu ortam içinde eylemlerine devamın faydasızlığına kani olarak dağılmışlardır.Hadisenin şu cereyan tarzından anlaşıldığı üzere, sanıkların maksatları gayeye ulaşmak için kabul edilen usûl ve taktiklere devam etmek ise de,Gölbaşı Harekâtının başarısızlıkla neticelense Devlet Kuvvetlerince sıkı takip edilmeleri gibi ellerinde olmayan sebeplerle icra hareketleri tamamlayamamışlardır.

Yukarıdaki izah tarzından anlaşıldığı gibi,polislerin kursunlanması Amerikalı Finley ve dört Amerikalının kaçırılması ile İş Bankası Emek Şubesinin soygunu ve Gölbaşı hareketi fiillerine katılan sanıklardan Deniz GEZMİŞ,Hüseyin İNAN,Yusuf ASLAN,Mete ERTEKİN,Mustafa YALÇINER,Ahmet ERDOĞAN,Hacı TONAK ve Metin GÜNGÖRMÜŞ'ün iş bu fiilleri,mahiyeti ve yöneliş gayesi itibariyle teşebbüsün şartları aranmaksızın Türk Ceza Kanununun 146. maddesini ihlâl eder nitelikte olduğu gibi;anılan maddeye göre ceza tayin edilebilmesi için,teşebbü-

25. sayfanın devamı

sün şartlarını ihtiva eden bir fiilen mevcudiyetinin zarurî olduğu kabul olun - sa dahi yukarıda açıklandığı gibi sanıkların fiillerinde bu şartlar da mevcut olduğundan sanıklar vekillerinin, bu sanıkların fiillerinin, Türk Ceza Kanununun 146. maddesinin unsurları

- 26 -

ihtiva etmediğine ilişkin temyiz sebepleri varit ve kabule değer görülmemiştir.

2-Sanıklardan Osman ARKIŞ, Cengiz Baltacı, Mustafa Çubuk, Semih ORCAN, Ercan ÖZTÜRK, Metin YILDIRIMTÜRK, Mehmet ASAL, ATILLÂ KESKİN, Mehmet NAKİPOĞLU ve Recep SAKIN'ın sübut bulan fiillerinin tavsifi,

Fiillerin sübutu incelenirken işaret olunduğu gibi sanık Recep SAKIN'ın, Amerikalı Finley'in kaçırılması olayına katıldığı hususunda inandırıcı bir delil mevcut olmadığından sanığın bu olaya katıldığını kabulde isabet görülmemiştir. Sanığın sadece T.H.K.O. mensubu olarak dağda toplananlar arasında bulunduğu anlaşılmaktadır.

Atillâ KESKİN'in El fetih'de eğitime tâbi tutulmuş bir gerillacı olarak, kır ve şehir gerillacıları arasında irtibat sağlamış, bunlara para ve malzeme götürmüş olduğu anlaşılmakta ise de; bu fiiller, T.H.K.O.'nun hayatîyetini devam ettirmesine ilişkin faaliyetler olup, Anayasa nizamı aleyhine yönelmiş fiiller olarak nitelendirilmesi mümkün olamaz. Ancak sanığın, El fetih'te gerillâ eğitimi görmesi ve diğer faaliyetleri ile T.H.K.O. mensubu olduğu anlaşılmakta ve bu itibarla fiili, gizli olan bu örgüte girmiş olmaktan ibaret kalmaktadır.

Sübutla ilgili temyiz sebepleri tetkik olunurken işaret olunduğu gibi, Sanık Mehmet NAKİPOĞLU'nun kır gerillasına iştirak ettiği hususunda, müdafaasını cerh edecek nitelikte kat'i bir delil bulunmamaktadır. Ancak düşüncelerinden ve diğer sanıklarla olan münasebetlerinden ve gizli bir örgüt olması bakımından ancak mensup olanların bilebileceği bir örgütün kurulduğunu sanık Metin YILDIRIMTÜRK'e söylemesinden sanığın, bu örgüte katıldığı anlaşılmaktadır.

Sanıklardan Metin YILDIRIMTÜRK ile Mehmet ASAL ise; T.H.K.O. mensubu olarak dağ gerillasına iştirak ettiği gibi, Gölbaşı hareketinden evvel Kürecik civarında yol keşfi yapmaları sebebiyle T.C.K.nun 146. tevfi kan cezalandırılırlar sa da; her iki sanığın da Gölbaşı hareketine katılmamış olmaları muvacehesinde hareket başlamadan evvel yol keşfi yapmaları T.H.K.O. na mensup olmaktan daha ileri giden bir fiil olmadığından bu sanıkların fiilleri de gizli örgüte girmiş olmaktan ibaret kalmaktadır.

Sanıkların fiillerinin mahiyeti bölümünde işaret olunduğu gibi; T.H.K.O. nun gayesi, komünist bir düzeni gerçekleştirmek olup, bu Anayasayı tebdil anlamını taşımaktadır. Şu hale nazaran bu gizli örgütün T.C.K. nun 146. maddesindeki suç işlemek için kurulduğu şüphesizdir.

Bu örgütün mensubu oldukları anlaşılan sanıklardan Osman ARKIŞ, Cengiz BALTACI, Mustafa ÇUBUK, Semih ORCAN, Ercan ÖZTÜRK, Metin YILDIRIMTÜRK, Mehmet ASAL, ve Recep SAKIN'ın silâhli olarak Akçadağ yörelerindeki mağaralarda toplanıp, ilerdeki eylemlerinde başarılı olabilmek için eğitimler yaptıkları tereddütsüz sabit olmaktadır. Ancak bu sanıkların, dağda toplanmalarından gayri gayeye yönelmiş hiçbir fiilleri tesbit edilememiştir. Dağda toplanmayı ise, gizli örgütün gayesine - yani Anayasa

././.

nizamına ihlâlâ yönelmiş bir fiil olarak nitelendirmek mümkün olamaz.

Bu itibarla esasen T.H.K.O.ne mensup olup dağda toplanarak eğitim yapmış bulunan Osman ARKIŞ, Cengiz BALTAÇI, Mustafa ÇUBUK, Semih ORCAN, Ercan ÖZTÜRK, Metin YILDIRIMTÜRK, Mehmet ASAL ve Recep SAKIN ile; T.H.K.O.na mensup oldukları anlaşılan Mehmet NAKİPOĞLU ve Atillâ KESKİN'in fiillerinin, T.C.K. nun 168. maddesine uygun olduğu teemmül edilmeden anılan kanunun 146. maddesine tevcezalandırılmaları kanuna aykırı bulunmuş, sanık vekillerinin suç vasfına değinen temyiz sebepleri bu sanıklar için varit görülmüştür.

Sanık Mehmet ASAL ve Semih ORCAN vekili Niyazi AĞIRNASLI 19.11.1971 tarihli lâyihasında, bu iki sanığın tahliyesi talebinde bulunmuş ise de; bir tedbirden ibaret olan tutuklama kararlarına itiraz ve tutuklama müzekkeresinin geri alınması 353 sayılı kanunda ayrı kanun yollarına tâbi tutulmuş ve tutuklama kararlarına itiraz ve tutuklama müzekkeresinin geri alınmasına ilişkin talepler üzerine kanunun yetkili kıldığı mahkemelerin kararlarının kesinliği kabul edilmiştir. Anılan kanunun 77. maddesinin tutuklama müzekkeresinin geri alınması sebeplerinden kabul edilen "Beraat veya kamu davasının düşmesi" kararlarının Yargıtayca Re'sen verilmesi halinde aynı zamanda tahliye kararı vermek mümkün olabilir. Bu itibarla tahliye talebi bir temyiz sebebi niteliğinde olmadığından sanıklar vekilinin, sanıkların tahliyelerine ilişkin temyiz sebebi tetkik dışı bırakılmıştır.

3-Sanık Kor KOÇALAK ve Sevim ONURSAL'ın fiillerinin hukukî vasfı:

İş Bankası Emek Şubesi soygununu yapan sanıkların gizlenmeleri için sanık Kor KOÇALAK'ın, diğer sanık Sevim ONURSAL ile temas edip, adı geçen evini temin ederek sanıkların burada gizlenmelerini sağladıkları sübuta ermektedir. Mahkemece sanıkların bu fiili, T.C.K.nun 146/3. maddesine uygun mütalâa edilerek o şekilde ceza tayin edilmiş ise de: bu hukukî değerlendirme hatalı görülmüştür.

T.C.K.nun 146. maddesinin 2 ve 3. fıkraları, aynı kanunun 64 ve 65. maddelerine istisnai bir hüküm getirmiş olmakla beraber, bu istisnai durum sadece ceza uygulamamasına ilişkin olup, iştirak müessesesini genel nitelikleri hilâfına bir hükmü ihtiva etmemektedir. Bu itibarla suça iştirak müessesesinin ana kuralı gereğince suça iştiraktan bahis konusu edilebilmesi için failin, suçlularla önceden bir suçun işlenmesinden evvel anlaşması ve işbirliği yapması şarttır. Sanıkların, İş Bankası Emek Şubesi soygunu faileri ile evvelden anlaştıklarını teyit eden hiçbir delil mevcut olmadığı gibi; aksine gerek diğer sanıkların ifadelerinden, gerekse sanıkların samimi beyanlarından evvelâ Olca ALTINAY'ın evinde gizlenmekte olan soyguncuların burasının tehlikeli olduğuna kanaat getirmeleri üzerine, sanık Kor KOÇALAK'ı çağırarak gizlenmeleri için bir yer temin etmesini rica ettikleri, sanığın da bu teklifi kabul ederek durumu diğer sanık Sevim ONURSAL'a naklettiği, onun da muvafakati üzerine banka soyguncularının, Sevim ONURSAL'ın evine gelerek gizlenmeye başladıkları anlaşılmaktadır.

Sanıkların sübût bulan bu fiillerinin tezahür şekline göre T.C.K.nun 296. maddesinde yazılı suçlara yataklık etmek suçunu teşkil ettiği düşünülmeden T.C.K.nun 146/3. maddesine göre ceza tayini kanuna aykırı olduğundan; sanıklar vekilinin suç vasfına değinen temyiz sebepleri varit ve kabule değer görülmüştür.

4- Sanık İrfan UÇAR'ın fiilinin hukukî tavsifi:sübuta ilişkin temyiz sebeplerinin incelenmesi bölümünde işaret olunduğu gibi;sanığın,Amaç apartmanındaki Hülâgü CAN'a ait daireyi kiralandığı;eylemlere iştirak eden sanıkların bu daireyi karargah olarak kullandıkları sübuta ermekle beraber sanığın başka bir fiili tesbit edilememiştir.Bazı eylemlerin yapılmasından evvel söz konusu daireyi kiralaması,diğer sanıkların da ~~XXXXXXXXXX~~ kaçırdıkları şahısları bu evde saklamış olmalarından sanığın eylemlerden evvel müzahir olacağı hususunda diğer sanıklara vaadde bulunduğu neticesine varıldığından sanığın fiili,T.C.K. nun 146/3. maddesine uygun bulunduğu;mahkemenin de aynı kanaatla karar verdiği,bu itibarla sanığın fiilinin hukukî değerlendirilmesinde herhangi bir yanılma müşahade edilmediğinden sanık vekillerinin bu sanığa ilişkin temyiz sebepleri kabule değer görülmemiştir.

Anacak sanık hakkında,aynı gayeye mütaveccih başka fiilinden dolayı İstanbul Sıkıyönetim Askerî Savcılığınca dava açılıp,yapılan duruşması sonunda T.Ç.K.nun 146/3. maddesine tevfiikan mahkûmiyet kararı verildiği;keza başka bir fiilinden dolayı da Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığınının 26.11.1971 gün ve 971/211-153 sayılı iddianamesi ile T.C.K. nun 146/1. maddesi gereğince tecziye talebiyle ayrı bir dava açıldığı anlaşılmaktadır.

Sanığın fiilleri ayrı ayrı değil de tüm olarak değerlendirilip ona göre hukukî tavsifi gerektiğinden sanığın,ayrı gayeye müteveccih olan muhtelif fiillerine ait davalar birleştirilerek karara varılması gerekirken bir tek bu fiili nazara alınarak hükme varılması hatalı bulunmuştur.

III-UYGULAMAYA İLİŞKİN TEMYİZ SEBEPLERİ:

Sanıklardan Deniz GEZMİŞ,Yusuf ASLAN,Hüseyin İNAN,Recep SAKIN,Mustafa YALÇINER,Metin YILDIRIMTÜRK,Mehmet NAKİPOĞLU,Atillâ KESKİN,Ercan ÖZTÜRK,Osman ARKİŞ,Metin GÜNGÖRMÜŞ,Semih ORCAN,Mehmet ASAL,Mustafa ÇUBUK,Hacı TONAK,Cengiz BALTACI,Ahmet ERDOĞAN ve İrfan UÇAR vekilleri,sanıkların bütün eylemlerinde can kaybına sebep olmaktan dikkatle kaçınmış ve yargı organları önünde olayları doğrulukla anlaşılmış olmaları nazara alınmadan ve kişisel hiç bir çıkar gütmeyen sadece yurdun bağımsızlığı ve anayasasal reforların gerçekleşmesi yönünde eylemlere giren sanıkları bu eylemlere iten sosyal,siyasal nedenler üzerinde durulmadan genel bir ifade ile "T.C.K. nun 59. maddesinin tabikine dair talepler,sanıkların mahkemedeki tutum ve davranışları itibariyle kabule şayan görülmemiştir." şeklinde, taleplerin reddolunması kanuna aykırı olduğunu iddia ve beyan etmişlerdir.

T.C.K. nun 59. maddesi ile (cezayı azaltıcı takdiri sebepler) müessesesi kabul edilmiş olmasına rağmen;madde muhtevasında,nelerin veya ne gibi hallerin takdiri tahfif sebep konusu olabileceği gösterilmediği gibi;takdiri tahfife konu olabilecek hususların genel karakteristik vasıflarından dahi bahis konusu

./..

edilmemiştir. Bu nedenlerledirki, bir davada tahfife konu olabilecek hallerin bulunup bulunmadığının tayin ve tesbiti tamamen Mahkemelerin mutlak takdir hakkına taalluk eden bir Keyfiyet olduğu; bunun da Yargıtayca kontrolü, müessesenin mahiyetine uygun düşmeyeceği şüphesiz isede; bu doktriner görüşe karşılık, Mahkemelerin bu takdir haklarının dahi Yargıtaylarca kontrol edildiği, Askeri Yargıtay Daireler Kurulunun bağlayıcı nitelikteki olan aynı görüşte kararlarının bulunduğu da bir gerçektir.

Bugünedek uygulamadaki bu gerçek açısından sanık vekillerinin buna ilişkin Temyiz sebeplerini tetkik ettiğimizde :

Türkiyenin tam bağımsız olmadığı ve Anayasal reformların gerçekleştirilmediği iddiaları; yıllardan beri sinsi sinsi fırsat bekleyen aşırı sol öncülerinin zamanın siyasî iktidârlarının tedbir alma gücünden yoksun olduğu bir ortamda halkın vatanseverlik duygularının ve siyasî yönü olmayan masumane isteklerinin istismarı ile; halk kitlelerini harekete geçirebilmek için kullanılan bir heyecan unsuru, bir slogan ve ihtilâl ortamının hazırlanması gayretinden halka şirin görünme yollarından başka hiçbir şey değildir. Çünkü sanıkların kabul ettikleri Marksizmi; teörî ile eylemin birleşmesini şart koşan bir anlayışın ifadesidir. Bu itibarla Anayasanın öngördüğü reformların gerçekleştirilmesinin Marksizm teorisinin eylemleri olduğunda şüphe olmayan fiillere sanıkları iten sebepler olarak kabul mümkün olamaz.

Silâhlı olan~~XX~~ sanıkların can kaybına sebep olmamaları ise bir tesadüften ibârettir. Aynı gaye için çalışan ve İstanbul'da eylemlerde bulunan arkadaşlarının adam öldürmüş olmaları da bu düşünüşü te'yid etmektedir.

Keza duruşmadaki itirazın samimiyetini tayin ve teşbit, sanıklara daha yakın ve bütün Mahkeme süresince onları müşahede eden hâkimlerin tayin ve tesbit edebileceği bir husustur. Bu nedenlerledirki, bu hususların T.C.K. nun 59. maddesinin tatbikinde nazara alınmadığına ilişkin temyiz sebepleri kabul e şayan görülmemiştir.

T.C.K. nun 59. maddesinin gayesinin hakime, olaya ve suçluya en uygun bir ceza tayin edebilmek imkanını bahsetmek olduğunda şüphe yoktur. Esasen maddede takdirî tahfife konu olabilecek hususların sayılmamasının nedeni de; suçların, namütenahi şekilde işlenişî ile; suçluların, çeşitli karakterli oluşundan takdirî tahfife konu olabilecek hususların evvelden gayeye uygun bir şekilde tesbit ve tahmin edilmesinin imkansız oluşudur.

Ceza kanunlarında umumiyetle suçluların cezası 2 hâd arasında gösterilmiş~~XXX~~ olmasına rağmen, bazı suçların cezaları sâbittir, yâni ceza aşağı ve yukarı hadler arasında gösterilmemiştir. Kanundaki cezaları, iki had arasında gösterilmiş olan suçları işleyenlere ceza tayin ederken bu iki hâd arasında serbestçe uygun olan cezayı tayin etmek suretile hâkim, olaya ve suçluya en uygun cezayı tayin etme olanağına sahip isede; sâbit cezalı suçları işleyenler hakkında bu olanağa malik olmadığı şüphesizdir. Bu ahvalde ise T.C.K. nun 59. maddesi ile aynı gayeye ulaşılması zorunluğu vardır. Bilhassa sâbit cezalı suçların toplu

TÜRKİYE

olarak işlenmesi halinde, aynı toplulukta bulunan şahısların fiillerine uygun olan cezanın tayininde ve şahıslara tertip olunacak cezalarda uygunluğun temininde bu zaruret kendini daha fazla hissettirir.

Dâva konusu olaylarda sanıkların gayeleri aynı olmakla beraber fiillerinin aynı olmadığı aşikârdır. Sanıklardan DENİZ GEZMİŞ, HÜSEYİN İNAN ve YUSUF ARSLAN dâva konusu fiillerin hemen hepsine katılmış oldukları gibi, eylemleri TERTİP EDENLERDEN OLMALARINA RAĞMEN, sanıklardan Mete Ertekin sadece dört Amerikalının kaçırılması eylemine katılmış, MUSTAFA YALÇINER-AHMET ERDOĞAN, HACI TONAK ve Metin GÜNGÖRMÜŞ ise Kürecikteki Amerikan radarlarının tahribine yeltenmişlerdir.

Sanıkların fiillerine uyan T.C.K. nun 146. maddesi, sâbit cezalı olması nedeniyle yukarıda adları geçen sanıkların tümüne ölüm cezası tayin edilmiştir. Eylemlerin hemen hemen hepsine katılmış ve eylemleri tertip etmiş olan sanıklarla tek bir eyleme iştirak etmiş olanlara aynı cezanın tayini, T.C.K. nun 59. maddesinin tedvin gayesi olan hakimin olaya ve suçluya uygun ceza tayin etmesi gerektiği kaidesine aykırı olduğu kadar en âdil ve mütenâsip bir cezanın tayini prensibi ile de bağdaştırılamaz. Bu nedenlerledir ki sanıklardan METE ERTEKİN, MUSTAFA YALÇINER, AHMET ERDOĞAN, HACI TONAK ve METİN GÜNGÖRMÜŞ haklarında T.C.K. nun 59. maddesinin uygulanmaması maddenin tedvin maksadına aykırı görülmüştür.

IV- NETİCE :

İlgili bölümlerde sebepleri ayrı ayrı açıklanıp, kanunî ve hukukî müstenidatları gösterildiği üzere :

A) Sanıklar vekillerinin vârit ve kabule değer görülme^{me}yen usule ilişkin bilcümle temyiz sebeplerinin REDDİNE,

B) Sanıklardan DENİZ GEZMİŞ, YUSUF ARSLAN ve HÜSEYİN İNAN'la ilgili olarak sanıklar vekillerince dermeyan olunan kasta, suç vasfına ve uygulamaya ilişkin bilcümle Temyiz sebeplerinin reddiyle bu sanıklar hakkındaki hükmün ONANMASINA,

C) Sanıklardan METE ERTEKİN, MUSTAFA YALÇINER, AHMET ERDOĞAN, HACI TONAK ve METİN GÜNGÖRMÜŞ İLE ilgili olarak vekillerinin sübut, kast ve suç vasfına ilişkin bilcümle temyiz sebeplerinin REDDİNE,

Ancak sanıklar hakkında T.C.K. nun 59. maddesinin uygulanması kanuna aykırı görülmekle, METE ERTEKİN hakkındaki hükmün bu yönden re'sen, diğer sanıklar hakkındaki hükmün aynı sebepten vekillerinin uygulamaya ilişkin temyiz sebeplerine atfen BOZULMASINA,

D) Sanıklardan METİN YILDIRIMTÜRK, MEHMET ASAL, OSMAN ARKIS, CENGİZ BALTACI MUSTAFA ÇUBUK, SEMİH ORCAN, ERCAN ÖZTÜRK, RECEP SAKIN, ATİLLÂ KESKİN ve MEHMET NAKİPOĞLU ile ilgili olarak vekillerince ileri sürülen sübut ve suç kasdına ilişkin temyiz sebepleri vârit ve kabule değer görülmediğinden REDDİNE,

Ancak sanıkların sübuta eren fiillerinin, T.C.K. nun 168. maddesine uyduğu teemmül olunmadan adı geçen kanunun 146. maddesine tevfi^{kan} cezalandırılmaları kanuna aykırı ve vekillerinin suç vasfına ilişkin temyiz sebepleri vârit ve kabule sâyan görülmekle bu sanıklar haklarındaki hükmün bu nedenlerle BOZULMASINA,

Bozma sebebine göre uygulamaya ilişkin temyiz sebeplerinin bu sanıklar için tetkikine mahak olmadığına,

Sanıklardan MEHMET ASAL ve SEMİH ORCAN vekili Av.Niyazi Ağırnaslı'nın adı geçen sanıkların tahliyelerine ilişkin talebinin tetkikine mahal olmadığına,

E) Sanıklardan KOR KOÇALAK ve SEVİM ONURSAL'ın sübuta eren fiillerinin, T.C.K. nun 296. maddesine uyduğu düşünülmeden, aynı kanunun 146/3 maddesine göre cezalandırılmaları kanuna aykırı ve sanıklar vekillerinin suç vasfına değinen temyiz sebepleri vârit ve kabule değer görülmekle bunlar haklarındaki hükmün bu sebeple BOZULMASINA,

F) Sanık İRFAN UÇAR'la ilgili olarak vekillerinin sübut ve suç kastına ilişkin temyiz sebepleri vârit ve kabule değer görülmemiş isede aynı gayeye yönelmiş fiillerinden dolayı sanık hakkında dâva açıldığından bu dâvaların birleştirilerek tüm fiillerinin değerlendirilmesi neticesi suç vasfının tayin edilmesi zorunluğu karşılığında tetkik edilen dâva konusu fiilinden dolayı neticeci hükme varılması kanuna aykırı görülmekle sanık hakkındaki hükmün bu sebeple re'sen BOZULMASINA kısmen tebliğnameye uygun olarak 10.1.1972 günü OY BİRLİĞİ İLE KARAR VERİLDİ.

Başkan
Hâkim Albay
K.Er'an

Üye
Hâkim Albay
S.Taşar

Üye
Hâkim Albay
Y.Yücedağ

Üye
Hâkim Albay
Y.Saraç

Üye
Hâkim Albay
H.Erkan

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARŞİVİ
TÜSTAV